

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Од 1992. године Фонд ПИО први пут није повукао дотацију из републичког буџета за недостајућа средства и исплатио је пензију за категорију запослених за мај и јун из изворних прихода

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ПОСЛЕ ТРИ ДЕЦЕНИЈЕ БЕЗ ДОТАЦИЈЕ ИЗ БУЏЕТА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарииа
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

ЕДУКАЦИЈЕ ГЕРОНТОДОМАЋИЦА У ЦИЉУ ПРЕВЕНЦИЈЕ НАСИЉА НАД СТАРИЈИМА

Жртве имају на кога да рачунају

Скуп у Геронтолошком центру Београд, у Дому Бежанијска коса, одржан у циљу превенције насиља над старијим женама и обуке геронтодомаћица, отворила је министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, проф. др Дарија Кисић Тепавчевић.

– Република Србија има нулту толеранцију према сваком облику насиља. Ниједна врста насиља не сме да се толерише. Сваки грађанин наше земље који трпи насиље мора да зна да није сам, да увек има коме да се обрати, и ту је држава да га заштити. Старији људи имају највеће искуство које много тога може да нам пружи, а на сваком од нас је да им омогући безбрижно и квалитетно старење – истакла је министарка.

Дарија Кисић Тепавчевић је указала на податке Републичког завода за социјалну заштиту за 2020. према којима су доминантни видови психичко и физичко злостављање, а затим економско. Према њеним речима, најчешћи видови помоћи које жртвама насиља пружају центри за социјални рад су материјална, правна, стручно-саветодавна подршка.

– Поступак пред судом је покренут у 85, а кривична пријава поднета у 82 случаја. Укупан број жена жртава у поступцима центара за социјални рад је скоро дупло већи од броја мушкараца (3.149 жена и 1.631 мушкарац). Најрањивије су жене старије од осамдесет година и којима здравствено стање онемогућава самостално кретање – навела је министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Наглашавајући значај превенције, министарка је апеловала на то да насиље мора да буде примећено и да је неопходно реаговати. Према њеним речима, иако је реч о болним темама, пред насиљем не треба затварати очи.

Дарија Кисић Тепавчевић је истакла да огромна армија преданих људи ради у систему социјалне заштите, а они својим професионализмом, ентузијазмом и односом корисницима у геронтолошким центрима дају снагу за живот и квалитет годинама живота. Министарка се захвалила запосленима истичући да ће ресорно министарство у наредном периоду радити на побољшању положаја свих запослених у установама социјалне заштите у сваком смислу, јер њихов рад треба да буде препознат и адекватно награђен.

Министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања,
проф. др Дарија Кисић Тепавчевић

На скупу је приказан и филм “Отвори очи” који је Аустралијска комисија за људска права уступила Црвеном крсту Србије (ЦКС). Тим поводом говорила је амбасадорка Аустралије у Београду, Рут Стјуарт, која је указала на то да ниједна држава и ниједно друштво нису имуни на насиље. Најприближнији подаци, навела је амбасадорка, говоре да је неком облику насиља у Аустралији сваке године изложено два до 14 процената старијих људи, а најзаступљеније је финансијско насиље.

Исказујући задовољство што је део пројекта, амбасадорка Аустралије је изразила и уверење да ће се сарадњом са Министарством за рад, ЦКС и Геронтолошким центром Београд много постићи на пољу превенције насиља.

Према речима генералног секретара Црвеног крста Србије, Љубомира Миладиновића, геронтодомаћице су једна од најважнијих карика у превенцији насиља, јер су помажући старијима прве које могу да реагују и да им пренесу знање. Скуп је, како је навео, и признање особама које раде овај значајан посао у заједници, а обука представља јачање сарадње ЦКС и Геронтолошког центра, уз значајну подршку ресорног министарства.

Едукација је део пројекта „Оснаживање старијих жена: спречавање насиља кроз промену социјалних норми у Србији и Аустрији (EmPreV)“, који ЦКС спроводи у партнерству са аустријским Црвеним крстом и Аустријским институтом за истраживање сукоба а уз подршку Европске уније, Аустријске развојне агенције и аустријског ЦК.

Предавачи на скупу били су и Наташа Тодоровић и др Милутин Врачевић из ЦКС и представници Међународне мреже за превенцију насиља над старијима (INPEA), а у два дана обуке учествовало је 200 геронтодомаћица.

Ј. Оцић

ИСПЛАТА ПРАВА ИЗ ПИО ЗА МАЈ И ЈУН 2021.

После три деценије без дотације из буџета Републике

Наплата доприноса за пензијско и инвалидско осигурање је и даље у порасту, а од почетка године већа је за 36 одсто. Пензије за категорију запослених за мај и за јун исплаћене су из изворних прихода Фонда ПИО, односно из уплате доприноса запослених, о чему су говорили министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, проф. др Дарија Кисић Тепавчевић, и заменик директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Реља Огњеновић.

– За исплату мајских и јунских пензија за категорију запослених није исплаћен ни један динар дотација из буџета Републике Србије, већ су оне исплаћене у потпуности из Фонда ПИО – изјавила је министарка за рад.

Она је навела да су то изузетно повољни показатељи који су директни индикатори економске политике која се води.

– То је директан показатељ економског оснаживања државе, повећања стопе запослености, смањивања сиве економије. Када су у питању дотације из буџета, оне су 2012. године биле 43,4 одсто, да би се у последњих

Министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Дарија Кисић Тепавчевић

пет година преполовиле и биле нешто изнад 20 одсто. Имајући у виду да је у првој половини ове године за око 64 милијарде динара више новца у буџету Фонда ПИО него што је то било претходне године, са растућим трендом, можемо очекивати да ће се све више смањивати потреба за било каквом дотацијом – рекла је министарка Дарија Кисић Тепавчевић.

Из буџета је за ова два месеца трансферисано по 11,5 одсто недостајућих средстава за исплату права за категорије пољопривредника и професионалних војних лица и тран-

Заменик директора Фонда ПИО Реља Огњеновић

сфере по посебним прописима и другим обавезама утврђеним законом за све категорије.

Заменик директора Фонда ПИО, Реља Огњеновић, појаснио је шта ови подаци значе за растеређење буџета Републике Србије.

– Од укупно 1.678.367 пензионера, у категорији самосталних делатности је 102.077, односно 6,1 одсто, док је пољопривредних пензионера 156.724, односно 9,4 одсто. Будући да је пензионера из категорије запослених највише, 1.418.569 корисника, што је 84,5 процената од укупног броја, то подразумева и највећи износ потребних сред-

става, која су обезбеђена из повећаних изворних прихода Фонда, односно више наплаћених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање. Већи број запослених који уплаћују доприносе за ПИО, односно повећани изворни приходи Фонда, утичу на смањење износа недостајућих средстава потребних за исплату пензија и осталих права из ПИО – прецизирао је Реља Огњеновић.

Према његовим речима, од 1992. године, када је формиран Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, држава је, кроз различите модалитете, омогућавала Фонду да обезбеди недостајућа средства за исплату пензија. Заменик директора Огњеновић је истакао да је ово први пут у историји да Фонд ПИО није повукао дотацију за недостајућа средства и исплатио пензију за категорију запослених за мај и јун из изворних прихода.

Уколико се настави позитиван тренд наплате доприноса, сигурно је да ће до краја године бити повучено из буџета Републике мање средстава од планираних за исплату пензија.

Г. О.

Представници пензионера у Фонду ПИО

Директорка РФ ПИО Драгана Калиновић и заменик директора Фонда др Александар Милошевић разговарали су 14. јула са представницима пензионера – проф. др Андрејом Савићем, председником Савеза пензионера Србије (САПЕНС), проф. др Момчилом Талијаном, председником Извршног одбора Покрета трећег доба Србије, и Милошем Грабунцијом, председником Синдиката пензионера Србије „Независност“.

На састанку је било речи о активности Покрета ТДС, посебно у вези са организовањем регионалних и централне Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба у контексту актуелне епидемиолошке ситуације и жеље да се та традиција одржи колико је могуће.

Представници САПЕНС-а, Покрета ТДС и удружења пензионера „Независност“ у Фонду

Разговор је био конструктиван и потврдио је да су САПЕНС и Синдикат пензионера „Независност“ поуздани сарадници Фонда када је реч о друштвеном стандарду

пензионера, рехабилитацији корисника у бањама о трошку Фонда, расподели солидарне помоћи, као и организацији манифестација спорта и културе.

Г. О.

ПОЛА ВЕКА ПРИМЕНЕ ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У РФ ПИО

Први рачунар Фонда

Фонд ПИО и Сектор за информационе технологије обележавају значајан јубилеј, јер је пре пола века у службу социјалног осигурања уведена електронска обрада података. Први рачунар, UNIVAC-9400, званично је пуштен у рад јула 1971. године. Према појединим изворима, цена овог компјутера 1970. године износила је око 400.000 америчких долара.

Био је то значајан корак у развоју пензијског и инвалидског система. Рачунар је тада одменио ручну обраду података која се обављала уз незнатну помоћ писаћих и рачунарских машина. Програмски језик који се користио за програмирање, односно израду програма на том рачунару је Асемблер (Assembly language), а програмирање се радило преко „картица“ за које су се користили посебни уређаји за утискивање отвора на картицама који су представљали програмски код. Тај процес се у жаргону називао „бушење картица“.

Према речима Зорана Сутара, заменика директора Сектора информационих технологија, све до 1986. године, у тадашњем Електронском рачунарском центру (ЕРЦ), претечи Сектора за информационе технологије Фонда ПИО, углавном су обрађивани подаци потребни за исплату пензија. С обзиром на

Зоран Сутара

то да је од 1970. године постојала матична евиденција активних осигураника, омогућено је и доношење решења машинским путем, што је умногоме олакшало посао референтима и допринело бржем доношењу решења у складу са тадашњим прописима. Поред тога, као посебна датотека, постојала је матична евиденција уживалаца пензија која је садржала податке за исплату пензије и низ других података неопходних за примену законских прописа.

– Само неки од послова који су се обављали преко рачунара све до 1986. године били су и обрада података за тадашњу Заједницу самосталних делатности, обрачуна личних доходака радника, обрада података о основним средствима, обрада персонал-

них података за запослене у Самоуправној интересној заједници, и обрада података за Републички завод за здравствену заштиту – подсећа Сутара.

Електронски рачунарски центар Републичке самоуправне интересне заједнице био је, како је забележено 1986. године, опремљен најсавременијим електронским рачунарским системом ICL – 2958, производом енглеске фирме International Computers Limited, тада највећег европског произвођача компјутера. Поред овог великог система, постојао је и мањи за унос података, као и пратећа опрема – клима уређај и енергетски систем у сутерену зграде, који је изграђен ради обезбеђивања енергије и одговарао је условима за рад компјутера и обезбеђивање потребне енергетске резерве. Програмски језик који се користио за програмирање на ICL рачунару је Cobol који је био знатно лакши за рад од Асемблера.

ICL рачунарски систем је био у употреби све до средине 90-их година прошлог века (до 1995. године) када је постепено замењен новим системом компаније Digital Equipment Corporation (DEC) или „дигитал“ што је популарнији назив те компаније, који је базиран на процесорима Alpha који су тих година били најбржи процесори на све-

ту. Тај систем је био базиран на два главна сервера популарно названа ПИО1 и ПИО2 на којима су се налазиле апликације основне делатности (Core Business). Корисници су за рад користили терминале истог произвођача „дигитал“.

Почетком новог миленијума, од 2002. године набављени су новији сервери базирани на Alpha процесорима а у раду су почели да се користе РС рачунари који су заменили терминале. У то време су направљени и први кораци ка преласку са програмског језика Cobol на Oracle платформу. Међутим, све до 2015. године као једина база матичне евиденције био је Cobol, а 2016. године су направљена програмска решења у Oracle и Java технологији, пре свега за формирање електронског М4.

– Оно што је битно истаћи јесте да је Фонд 2010. године урадио прве електронске сервисе за грађане и послодавце који су и данас у употреби. Од 2010. године до данас електронски сервиси су унапређени у веб сервисе а електронска размена података са другим институцијама и пензијским фондовима других држава постала је свакодневица. Постављен је нови веб сајт Фонда и Контакт центар који је комуникацију са грађанима учинио лакшом и ефикаснијом. Уведени су и нови канали комуникације као што су Фејсбук, Твитер, Линкедин и Инстаграм, чиме је повећана доступност званичних информација Фонда свим корисницима – наглашава Зоран Сутара.

Тренутно је у току убрзани развој програмских решења на савременим технологијама а Стратешким планом Фонда и Стратегијом развоја информационих технологија је предвиђено да се у наредних неколико година потпуно пређе на системе који ће унапредити рад корисника, омогућити ефикасније извршавање послова и повећати сигурност у раду. **Ј. Оцић**

Овако је било некада...

... а овако данас

Три начина исплате на текући рачун

Почев од 1. јануара 2019. године, у складу са Законом о ПИО, Фонд новим корисницима пензија, односно новчаних накнада, исплату оствареног права врши искључиво преко банке, односно на текући рачун корисника или примаоца (пуномоћника, стараоца, хранитеља, родитеља за дете), као и на рачун установе у коју је корисник смештен.

Корисници, односно примаоци са пребивалиштем у Републици Србији, могу да одаберу да ли ће им Фонд исплаћивати пензију на текући рачун, на рачун установе у коју је корисник смештен или преко пуномоћника на његов текући рачун.

О начинима и појединостама у вези са исплатом принадлежности, које су у складу са важећим прописима, разговарали смо са Сузаном Воркапић, начелницом Одељења за исплату пензија по домаћим прописима у Дирекцији Фонда ПИО.

– Подносилац захтева, односно будући корисник, у току поступка за остваривање права на пензију, односно новчану накнаду, Фонду ПИО, у зависности од ситуације, треба да достави или овлашћење/потврду банке у којој је отворен текући рачун корисника, односно примаоца, или решење установе о постављењу стараоца или хранитеља које садржи број текућег рачуна за исплату пензије, односно новчане накнаде, или се доставља решење или други акт о смештају корисника у установу социјалне заштите, односно другу установу, које садржи број рачуна установе на који ће се вршити исплата пензије, односно новчане накнаде. Ако корисник, пак, овласти друго лице за пријем пензије или новчане накнаде, потребно је доставити пуномоћје којим се

Сузана Воркапић, начелница Одељења за исплату пензија по домаћим прописима у Дирекцији Фонда ПИО

то лице овлашћује, са подацима о броју текућег рачуна пуномоћника – наводи наша саговорница.

Важно је нагласити да у случају да подносилац захтева – будући корисник не достави потребан документ у току поступка остваривања права, Фонд неће вршити исплату оствареног права, а само у случају да се кориснику већ врши исплата пензије, односно новчане накнаде, није потребно да доставља наведене доказе уз захтев, јер ће се исплата и овог права вршити на исти начин.

– Такође, у току коришћења права на пензију, односно новчану накнаду, корисник може да промени начин исплате, тако што доставља Фонду захтев за исплату на територији Републике Србије, са документацијом потребном за промену начина исплате која је наведена у захтеву. Корисници којима је Фонд вршио исплату на текући рачун не могу изабрати исплату на кућну адресу, одно-

сно испоручну пошту јер Фонд, према закону, не може удовољити таквом захтеву корисника. Уколико корисник промени начин исплате са кућне адресе и испоручне поште на текући рачун корисника, односно примаоца или на рачун установе, не постоји могућност поновне исплате на кућну адресу или испоручну пошту – прецизира Сузана Воркапић.

Треба рећи и то да се обуставља исплата доспелих месечних износа пензија, односно новчаних накнада, кориснику који благовремено не достави потребну документацију која је од утицаја на право, односно обим коришћења тог права.

– Корисник, прималац, установе и пуномоћник у обавези су да пријаве Фонду сваку промену која је од утицаја на право, односно обим коришћења тог права, на пример: статусне промене које су у вези са достављањем уверења о животу, извод из матичне књиге венчаних, умрлих и промене ЈМБГ, имена,

презимена, адресе, пребивалишта, као и школску потврду и друго. Ипак, онима којима је обустављена исплата, доспели месечни износи пензија/новчаних накнада који нису могли бити исплаћени због наведених околности, накнадно ће се исплатити највише за 12 месеци уназад, рачунајући од дана када, по престанку деловања тих околности, корисник поднесе захтев за исплату – појашњава наша саговорница.

Исплата пензије врши се на текући рачун корисника, односно примаоца који је отворен код пословне банке, уз трошкове које, у складу са пословном политиком банке, сноси корисник.

– Такође, корисник пензије који жели да промени текући рачун, треба да предузме неколико корака да би му пензија на време била уплаћена на текући рачун код друге банке. Пре свега, на дан валуте исплате пензије (први дан исплате на текуће рачуне) треба да у банци преко које је вршена исплата пензије прибави потврду о измиреним обавезама према банци, односно потврду о сагласности банке са променом начина исплате пензије и прибави образац овлашћења, односно потврде о новом текућем рачуну који је отворио у другој банци. Све наведено корисник затим доставља служби за исплату пензија у филијали, односно служби филијале према месту свог пребивалишта – наводи Сузана Воркапић.

Наша саговорница наглашава да уколико корисник то не учини, Фонд неће имати благовремено податке о новом текућем рачуну и наредна уплата пензије се врши на стари рачун. Банка је тада дужна да средства врати Фонду, те се исплата пензије врши на нови текући рачун корисника након обраде пода-

така из достављеног овлашћења, односно потврде о новом текућем рачуну, које корисник пензије доставља надлежној филијали, односно служби филијале.

Воркапић појашњава и шта је потребно предузети у случају када корисник намерава да се исплата врши преко пуномоћника, а и када намерава да опозове пуномоћје.

– Уколико корисник хоће да друго лице у његово име прима пензију, односно новчану накнаду, неопходно је да достави пуномоћје оверено код јавног бележника, односно нотара и у Фонду ПИО (овера се може урадити и код другог надлежног органа) и доказ о пребивалишту пуномоћника. Корисник може у сваком тренутку опозвати пуномоћје и тада има оба-

везу да достави Фонду изјаву о опозиву пуномоћја, као и да се изјасни о даљем начину исплате, а и у овом контексту треба нагласити да постоји законска обавеза да се Фонду пријави свака промена која је од утицаја на остварено право и обим коришћења тог права – подсећа Сузана Воркапић.

У случају да се исплата врши на рачун установе у коју је корисник

смештен, корисник нема трошкове у вези са исплатом, а уз захтев за исплату на територији Републике Србије треба доставити решење о смештају у установу са инструкцијом о уплатном рачуну или уговор о смештају у дом за стара лица. Фонд ће извршити исплату пензије на основу достављеног захтева и уредно предате документације.

Ј. Оцић

ЗА БЕСПЛАТНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ О ТРОШКУ ФОНДА СТИГЛЕ 50.683 ПРИЈАВЕ

У бање више од 15.000 пензионера

Према коначним ранг листама, које су 5. јула објављене на огласним таблама пензионерских удружења, Савеза пензионера Србије и Синдиката пензионера Србије „Независност“, као и на огласним таблама организационих јединица РФ ПИО, ове године је право на бесплатну рехабилитацију у бањама и лечилиштима Србије остварило 15.435 корисника пензија.

Пријављивање на оглас Републичког фонда ПИО за пријем захтева за упућивање корисника пензија на рехабилитацију за 2021. годину трајало је до 31. маја, а прелиминарне ранг листе објављене су 22. јуна. Ове године се за бесплатан опоравак у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима пријавило 50.683 корисника. На конкурс су у 2021. могли да се пријаве корисници чија пензија износи до 29.378 динара, као и пензионери који су то право остварили применом домаћих прописа и на основу међународних уговора, под условом да збир тих пензија не прелази наведени износ. Услов за све је, као и претходних година, био и да немају друга лична примања. Важно је рећи да, према Правилнику о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, корисници право на бесплатну рехабилитацију могу да користе само једном у току трајања пензије. Зато је по том основу чак 3.723 пријаве за бесплатну рехабилитацију одбачено. Критеријуми који одређују поредак на ранг листи су: виси-

на пензије, број година стажа осигурања, број година коришћења пензије, остварено право на туђу негу и помоћ, као и остварено право на породичну пензију за корисника који је право на породичну пензију остварио као дете које није способно за самосталан живот и рад. Како је прописано Правилником, под једнаким условима за упућивање на рехабилитацију предност имају корисници пензије који су старији.

За пензионере, пратиоце слепих особа, као и детета које је остварило право на породичну пензију по основу неспособности за самосталан живот и рад, и ове године ће о трошку Фонда бити обезбеђени смештај у бањи, пун пансион и трошкови превоза. Бесплатна рехабилитација корисника пензија под-

разумева лекарски преглед, ЕКГ, лабораторијске анализе, специјалистичке прегледе и визите одељенских лекара, као и најмање три врсте терапија у зависности од оцене лекара и области за коју је одређена бања специјализована. Са сваком бањом прецизиран је обим терапија које корисник мора да добије, чиме је обезбеђено да рехабилитација буде у сваком појединачном случају прилагођена потребама пензионера.

Листе жеља корисника по питању бања у којима би најрадије боравили нису се значајно промениле у односу на претходне године, те тако најпопуларнија остаје Врњачка Бања, затим Бања Ковиљача, Рибарска бања, Кањижа и врднички

„Термал“. Пензионери који су испунили услове добиће писано обавештење о томе у коју установу ће бити упућени на рехабилитацију, списак области из којих се рехабилитација пружа, као и информације о спецификацији услуга које ће им обавезно бити пружене. На основу списка корисника које Фонд достави, установе ће позивати кориснике и директно се договарати о терминима за бесплатну рехабилитацију. Први пензионери би требало да крену на опоравак већ током августа.

РХ центри су у обавези да се приликом пријема и током боравка корисника придржавају свих препорука Кризног штаба и других надлежних органа Републике Србије.

Јелена Томић

УТВРЂИВАЊЕ СТАЖА СА УВЕЋАНИМ ТРАЈАЊЕМ

Бенефицирани стаж

Бенефицирани стаж или правилније – стаж који се рачуна са увећаним трајањем, утврђује се осигураницима који раде на нарочито тешким, опасним и за здравље штетним радним местима, као и онима који обављају послове на којима се након навршених одређених година живота не може очекивати да свој посао, односно професионалну делатност обављају успешно.

Урачунавањем стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем ови осигураници могу у одређеним околностима да остваре право на пензију раније, а бенефицирани стаж им такође повољно утиче и на месечни износ пензије. Радна места на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем утврђена су одговарајућим правилником, који осим радних места утврђује и степене увећања стажа, као и начин њиховог утврђивања и ревизије.

Трајање стажа може се увећати за највише 50 одсто у односу на ефективно трајање, осим у случају професионалних војних службеника. Њима се у случају ангажовања у оружаним акцијама време проведено у тим акцијама, као и на лечењу или у заробљеништву, рачуна као стаж осигурања у двоструком трајању. Степен увећања означава се бројевима па, на пример, степен увећања 12/14 означава да се сваких 12 месеци ефективног рада рачуна као 14 месеци стажа осигурања.

При утврђивању права на пензију бенефицирани стаж се утврђује према законским прописима који су примењивани у Републици Србији у време када је стаж навршен. Ови прописи су се временом мењали и са сваком изменом доносили нове услове под којима се стаж утврђивао са увећаним трајањем, а било је и измена у погледу начина његовог рачунања. Тако је до краја 1972. важио пропис по коме се стаж урачунавао са увећаним трајањем само у слу-

чају да је његово укупно трајање дуже од пет година. Од 1973. године тог ограничења више није било, па се стаж рачунао са увећањем без обзира на укупно трајање. Међутим, закон чија је примена почела 1. јануара 1997. вратио је ово ограничење са додатним поопштрењем – почев од тог дана бенефицирани стаж се урачунава само ако је његово укупно трајање дуже од 10 година. Ипак, у случају да је код осигураника утврђена инвалидност, укупно трајање рада од пет година на радним местима за која је предвиђен бенефицирани стаж довољно је за његово рачунање у увећаном трајању. То значи да осигураник који је, на пример, у периоду од 1998. до 2003. године навршио шест година стажа осигурања са увећањем, не може да рачуна на увећано трајање уколико остварује право на старосну пензију али може уколико има утврђену инвалидност. Такође, уколико исти осигураник у периоду пре 1997. године има, на пример, још пет година стажа осигурања са увећаним трајањем, па је укупно трајање дуже од 10 година, њему ће се сви периоди рачунати са увећаним трајањем у укупан стаж осигурања.

Осигураници који су користили боловање за време рада на местима на којима се стаж рачу-

на са увећаним трајањем треба да знају да су се и прописи који регулишу утицај боловања на рачунање тог стажа мењали. До краја 1987. године боловање није утицало на рачунање бенефицираног стажа, односно осигуранику се комплетан период рада рачунао са увећаним трајањем без обзира на трајање одсуства с посла. Почев од 1. јануара 1988. боловање које је у току календарске године трајао краће од месец дана није од утицаја на рачунање бенефицираног стажа, али се одсуствовање са посла које прелази месец дана одбија од укупног трајања бенефицираног стажа. Овакав начин рачунања примењиван је до краја 1990. године, а почев од 1991. свако одсуство с посла због болести представља разлог да се у периодима боловања стаж осигурања рачуна само у ефективном трајању.

Осигураник са бенефицираним стажом може раније да оствари право на пензију, и то на различите начине. Осигураници који су навршили бенефицирани стаж чије је трајање најмање 2/3 укупног стажа осигурања, имају право на снижење старосне границе. На сваких пет година проведених на радном месту са коефицијентом 12/14 старосна граница се снижава за једну годину, на сваке четири за 12/15; на три за 12/16

и на сваку једну годину и шест месеци за 12/18. Ово снижење односи се само на остваривање права на старосну али не и на превремену старосну пензију, па се само може снизити законски услов за остваривање права на старосну пензију. Дакле, снижење се рачуна од 65 година живота за мушкарце, а од 63 године и два месеца за жене у току 2021, односно од 63 године и четири месеца живота за жене у току следеће године. Осигураник који по овом основу оствари право на старосну пензију добија ту пензију у „пуном“ износу, без икаквих умањења. Старосна граница може да се снижава највише до 55 година живота, осим за запослене који су на радним местима са коефицијентом 12/18 ефективно провели 2/3 радног века у односу на укупно ефективно проведено време на радним местима на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем. Овим осигураницима старосна граница може да се снизи и до 50 година живота.

Осигураници који имају право на снижење старосне границе, али ни са сниженом границом не испуњавају услов за старосну пензију, већ одлазе у превремену старосну пензију треба да знају да се износ превремене старосне пензије одређује као износ старосне, који се затим умањи за 0,34 одсто за сваки

месец ранијег одласка у пензију у односу на снижен услов, али највише до 20,4 одсто.

Трајање бенефицираног стажа од утицаја је и на права запослених који припадају такозваним посебним категоријама осигураника у које спадају полицијски службеници, припадници обавештајних агенција, запослени на извршењу кривичних санкција, припадници Војске Србије и други. Крајем 2019. године у ову категорију осигураника сврстане су и судије посебних одељења и одељења за ратне злочине Вишег и Апелационог суда у Београду, као и тужиоци и заменици тужилаца за организовани криминал и ратне злочине. Ови осигуранци имају могућност да право на пензију остваре под посебним, повољнијим прописима, у случају да су на овим пословима провели период прописан Законом о пензијском и инвалидском осигурању. У 2021. години тај период је 14 година и шест месеци ефективног рада на пословима са увећаним трајањем стажа, док ће почев од 2022. године бити потребно 15 година. Уз тај услов, осигуранци из ове категорије треба да имају најмање 54 године и 10 месеци живота и 24 године и шест месеци стажа осигурања у 2021. години, односно 55 година живота и 25 година стажа осигурања почев од 2022. године, како би остварили право на старосну пензију.

Осигуранци који су обављали самосталну делатност такође имају право на стаж са увећаним трајањем уколико су обављали послове за које је такав стаж предвиђен. У случају да је утврђено обављање таквих послова, они су у обавези да уплате увећан допринос за ПИО како би им се стаж рачунао са увећањем. Исто увећање доприноса важи и за друге послодавце, па се зато свим осигуранцима сугерише да пре одласка у пензију провере своје податке регистроване у матичној евиденцији у Фонду, јер и у случају да су сви други услови испуњени трајање стажа неће бити увећано уколико послодавац није испунио своју обавезу и уплатио доприносе.

Мирслав Мирић

Уговори за пољопривреднике

Седмог јула пољопривредници из Војводине, њих 707, потписали су уговоре за набавку опреме за наводњавање у укупној вредности од 714 милиона динара, од чега је из покрајинског буџета обезбеђено 370 милиона динара субвенција. Реализацијом тих инвестиција у Војводини ће се наводњавати још више од 2.500 хектара ораница.

Уговоре је пољопривредницима уручио ресорни секретар Чедомир Божић, који је истакао да је конкурсна линија за наводњавање најобимнија по износу новца који је опредељен, као и по броју заинтересованих корисника.

Он је истакао да ће Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство настојати да и наредне године одржи досадашњи ново улагања у системе за наводњавање у Војводини.

Пољопривредници су, између осталог, добили бесповратна средства за набавку система „кап по кап“, затим система за филтрирање и фертиригацију, опремање бунара, набавку тифона, цистерни и пумпи за наводњавање, агрегата за покретање пумпи, постављање цевовода.

Кладово: Помоћ у кући

Старијима и особама са инвалидитетом наредних девет месеци у општини Кладово помагаће пет геронтодомаћица, по уговору који је за пружање услуга социјалне заштите са Удружењем „Инклузија данас“ из Прокупља потписала локална самоуправа. Геронтодомаћице, са евиденције Националне службе за запошљавање у Кладову, су завршиле обуку и добиле сертификате.

За помоћ у кући старијим и особама са инвалидитетом у овом месту издвојено је 4,23 милиона динара, од којих је локална самоуправа обезбедила два милиона динара, а остатак Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

– Потписивањем уговора са Удружењем „Инклузија данас“, са којима смо већ успешно сарађивали, омогућили смо коришћење услуге помоћ у кући нашим суграђанима којима је ова помоћ потребна. У време ванредне ситуације изазване коронавирусом геронтодомаћице су показале максималну одговорност у раду, обављајући послове и ван уговорених обавеза и заслужују похвале за беспрекорно ангажовање на терену. То нам гарантује успешну реализацију и ове фазе програма Помоћ у кући – рекао је Саша Николић, председник општине Кладово.

Клуб за старије и у Миријеву

Београдско насеље Миријево, у коме је настањено више од осамдесет хиљада становника, добило је још један кутак за окупљање, забаву и дружење најстаријих житеља. Захваљујући Секретаријату за социјалну заштиту града Београда, и уз помоћ општине Звездара, 1. јула ове године, у Улици 16. октобар, отворен је клуб за старије грађане, други те намене на територији ове општине.

За чланове клуба биће омогућене бројне бесплатне активности. Моћи ће да се учлане у шаховску или сликарску секцију, да уче декупаж, израду накита и низ других активности.

За уређење просторија клуба СО Звездара уложила је око седам милиона динара. На отварању просторија председник СО Звездара, Владан Јеремић, између осталог, рекао је да ће општина учинити све да оваквих клубова буде што више.

Скупштина Завичајно-историјског друштва војвођанских Мађара

Завичајно-историјско друштво војвођанских Мађара основано је 2009. године са седиштем у Бајмоку, а после годину дана седиште је пресељено у Бачку Тополу.

Скупштина Друштва се сваке године одржава у другом месту па чланови имају могућност да се упознају са лепотом и историјом Војводине. Ове године Скупштина и промоција 11. Годишњака одржана је недавно у Мужљи. На Годишњој скупштини додељена су и признања заслужним појединцима: Марији Пошану, економисти и месном историчару из Орома, Палу Червену, новинару и историчару из Бачке Тополе, и Аранки Палатинуш, књижевници из Мужље.

Циљеви Друштва су неговање традиције, културе и историјске баштине Војводине, обележавање историјских догађаја, јубилеја и чување сећања на историјске личности. Скупштином Друштва руководи председник, изабрано председништво, управни и надзорни одбор. Сваке године на годишњој Скупштини додељују се значајна признања за најбољи истраживачки рад, а од 2010. издају и свој Годишњак.

Просечна зарада у мају – 65.025 динара

Просечна бруто зарада обрачуната за мај 2021. године износила је 89.720 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 65.025 динара.

Раст бруто зарада у периоду јануар-мај 2021. године, у односу на исти период прошле године, износио је 8,3 одсто номинално, односно 6,1 одсто реално. Истовремено, нето зараде су порасле за 8,5 одсто номинално и за 6,3 процента реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечна бруто зарада за мај 2021. номинално је већа за 10,1 одсто, а реално за 6,3 процента, док је просечна нето зарада већа за 10,4 одсто номинално, односно за 6,6 одсто реално.

Медијална нето зарада за мај 2021. износила је 49.869 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Међународни шаховски фестивал „Параћин 2021“

Председница Скупштине општине Параћин, Славица Јовановић, повлачењем првог потеза на шаховској табли, званично је прогласила отвореним 14. Међународни шаховски фестивал „Параћин 2021“, иза чије организације је и ове године стајао Општински шаховски клуб „Параћин“ и туристичка организација ове општине.

На фестивалу је учествовало око 350 такмичара из 39 земаља са скоро свих континената.

– Дobar одзив доказ је да је углед фестивала на високом нивоу – рекао је на отварању манифестације председник Шаховског савеза Србије, Драган Лазић.

Поред такмичарског дела фестивала, организатори су се потрудили да сви учесници из Параћина понесу што лепше утиске, па је 12. и 13. јула организована бесплатна екскурзија и обилазак културно-историјских споменика, излетишта, црква и манастира у околини.

Румско културно лето

Заједничким концертом Певачког друштва „Свети Сава“, Омладинског хора Храма Светог Саве и Дечијег хора „Растко“ из Београда и Градског тамбурашког оркестра „Бранко Радичевић“ из Руме, првог јула је започело Румско културно лето. На Градском тргу је наступило 80 чланова хора и 30 румских тамбураша, али је, нажалост, концерт прекинула киша, тако да публика није имала потпун угођај.

Током јула у оквиру Културног лета Румљани су могли да погледају и неколико изложби, те да присуствују књижевним вечерима. Издвајамо изложбу графика „Човек у рељефу“ Мирослава Савкова, победника Румског ликовног салона „Борковац“, и изложбу цртежа „Метафизика блискости“ Милице Николчић.

У јулу бележимо и предавање Јелене Арсеновић, кустоскиње у Завичајном музеју, на тему „Народна веровања и обичаји везани за трудноћу и рађање“.

Када је о августу реч, за 10. је планирано предавање историчара Ђорђа Бошковића посвећено Богдану Рајаковцу, хроничару Руме, педагогу и уметнику, а од 18. до 20. августа биће приређене „Вечери археолошког филма“. Румско културно лето траје до краја августа.

Ликовна колонија у Сврљигу

У другој половини јула у Сврљигу је, у организацији Центра за туризам, културу и спорт, одржана 17. ликовна колонија „Ars Timacum“. На отварању је постављена изложба слика са претходне, 16. манифестације.

У раду овогодишње колоније учествовало је 20 академских сликара из Србије, Македоније и Белорусије. Радни амбијент биле су просторије Центра за туризам, културу и спорт Сврљиг, а организовани су и излети до Нишевачке клисуре и оближњег села Белоине. И ове године уметници су домаћину оставили око 20 слика, што је право богатство, рекла је Милена Ристић, директор ове установе културе. Она је подсетила да се ликовна колонија организује од 2003. године и представља право освежење за једну малу средину јер су уметници обогатили културну и ликовну сцену Сврљига. Манифестација је годинама расла и постала позната у Србији и региону.

Драгутин Матић добија музеј

Борац у балканским ратовима и у Првом светском рату, Драгутин Матић, чија је фотографија у униформи српског војника обишла свет, добија музеј у свом родном селу Калетинцу, у општини Гаџин Хан код Ниша. Тачно 50 година после смрти чувеног ратног извиђача, познатијег као Око соколово, његов дом ће поново оживети. Наследници су поклонили кућу општини да је реконструише и направи музеј. Темељ од камена већ је подигнут, све је спремно да се радови наставе и сазида кућа од блата и сламе као што су то Матићи учинили пре више од два века.

Локална власт је обезбедила 5,5 милиона динара за реновирање куће а држава је, као што је и обећала, реконструисала пут до села. Матићева родна кућа је толико пропала да је морала бити порушена до темеља. На истом месту, по узору на њу, у моравском стилу, увелико се зида иста таква за потребе будућег музеја у коме ће бити изложени експонати о ратничкој историји краја.

ОДМОР И ОПОРАВАК ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ НА РАТЕ

У бање на одложено плаћање

Наши старији суграђани који желе да се одморе или опораве, а нису успели да ове године испуне услов и оду у бању о трошку Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, имају могућност да у некој од бања летују на рате.

Фонд ПИО има потписане уговоре са великим бројем бања у Србији, који се обнављају на годишњем нивоу и омогућавају пензионерима плаћање на рате

(од четири до 12 рата, зависно од бање). На овај начин и пензионери са нижим приходима могу себи да обезбеде неопходан боравак у бањи, у складу са својим потребама и финансијским могућностима. Поред одложеног плаћања путем административне забране од пензије или чековима грађана, већина бања уважава и ваучере Владе Републике Србије за летовање у Србији (у вредности од 5.000 динара, за колико се цена

смештаја умањује). Ове године је, услед великог интересовања за ваучере за субвенционисани одмор у Србији, поред првобитних 120.000 ваучера одобрено и додатних 30.000 чија је поде-ла започела 6. јула.

И неке туристичке агенције су својим клијентима омогућиле да путују и одмарају се на рате. Тако су нам у агенцији „Октопод травел“ потврдили могућност плаћања на рате преко административне забране, док „Оде-

он травел“ омогућава плаћања на рате кредитним картицама, чековима грађана или административном забраном. Удружење Пензионерски сервис, са седиштем у Делиградској 27, у Београду, се такође труди да својим члановима изађе у сусрет и обезбеди што више погодности када су путовања у питању, тако да се заинтересовани и њима могу обратити за додатне информације приликом планирања одмора.

1.	Специјална болница за рехабилитацију „Агенс“, Матарушка бања Беодан за период до 31. октобра износи 3.670 дин., док је у периоду од 1. 11. до 31. 3. цена 3.400 дин., плус боравишна такса и осигурање 70 дин. Плаћање је на шест месечних рата.	036/5411-039
2.	Специјална болница за рехабилитацију Ивањица Беодан износи 3.200 динара, а обухвата интернистичко-специјалистички преглед лекара, свакодневну примену физикалних терапија, комплетну биохемијску лабораторију, ЕКГ, по потреби спирометрију и коришћење рекреативних садржаја. Боравишна такса и осигурање износе 90 динара по дану. Плаћање на шест до 12 месечних рата.	032/661-690
3.	Специјална болница за рехабилитацију „Јунаковић“, Апатин Беодан који обухвата пун пансион, први и контролни лекарски преглед и до пет терапија дневно по мишљењу лекара, износи 3.750 у Блоку А (стари део), а 4.750 динара у Блоку Б (нови објекти). За боравак у трајању од седам и више БО дана одобрено је плаћање на шест месечних рата, а за боравак од 21 БО дан и дуже одобрава се и попуст од 10 одсто. Додатно се плаћа боравишна такса и осигурање 95 динара дневно. Сениор пакети 55+: 10 пуних пансиона, први и контролни лекарски преглед и три терапије дневно по мишљењу лекара у двокреветној соби у Блоку А по цени од 29.700 и у Блоку Б по цени од 33.000 динара. Додатно се плаћа боравишна такса и осигурање 95 динара дневно. Плаћање на шест месечних рата.	025/772-311
4.	Специјална болница за рехабилитацију „Бања Ковиљача“, Бања Ковиљача Беодан који подразумева смештај на бази пуног пансиона (три obroка дневно), преглед лекара и четири терапије по налогу лекара по цени од 5.100 до 6.300 динара у двокреветној соби. Цена болничког дана за теже покретне пацијенте се креће од 6.600 до 7.400 дин. Терапијски дан + обухвата смештај на бази пуног пансиона, преглед лекара, четири терапије по налогу лекара, масажу сваког дана осим недељом, основне лабораторијске анализе и једну дијагностичку процедуру недељно по препоруци лекара (за боравак од седам и више дана). Терапијски дан + није могуће користити краће од четири дана, а доплаћује се 2.200 на цену регуларног беодана. Могућност плаћања на шест месечних рата.	015/818-270, 015/895-210
5.	Специјална болница за рехабилитацију „Термал“, Врдник Беодан који подразумева смештај на бази пуног пансиона, прописане терапије и коришћење рекреативног центра износи од 3.730 до 5.300 динара, а први лекарски преглед се плаћа 2.000 динара. Боравишна такса и осигурање су 120 динара по дану. Могућност плаћања на шест месечних рата.	069/755-727
6.	Специјална болница за рехабилитацију „Гејзер“, Сијаринска бања Беодан стандард који подразумева смештај на бази пуног пансиона, боравишна такса, преглед лекара и три физикалне терапије по његовој препоруци, уз коришћење базена у хотелу као и комплексу базена „Гејзер“ за јул и август износи 3.200 динара. Беодан + износи 3.500 динара и обухвата све што и беодан стандард с тим што се може користити више од три физикалне терапије (четири до пет терапија). Од септембра цена је 3.100 динара за беодан стандард и 3.400 за беодан +. Могућност плаћања на шест месечних рата за пензионере путем административне забране уз пензијски чек.	016/895-128 016/895-153
7.	Специјална болница за рехабилитацију „Бујановац“, Бујановачка бања Беодан износи 3.140 за двокреветну и 3.040 динара за трокреветну собу, плус 1.000 динара за специјалистички преглед. Боравишна такса и осигурање додатних 80 динара. Плаћање на шест месечних рата или 10 одсто попушта за готовинско плаћање.	017/7651-292 017/7653-459
8.	Специјална болница за рехабилитацију „Бања Кањижа“, Кањижа Беодан који подразумева смештај на бази пуног пансиона, прописане терапије и услуге базена износи од 3.700 до 5.280 динара, а први лекарски преглед се плаћа 2.000 динара. Боравишна такса и осигурање су 128 динара по дану. Могућност плаћања на шест месечних рата.	024/875-163
9.	Специјална болница за рехабилитацију „Рибарска бања“ (ортопедска, коштаноглобна и дегенеративна обољења) Беодан који обухвата смештај са пуним пансионом, преглед и надзор лекара, до четири терапије дневно износи од 4.580 до 5.250 динара. У цену није урачуната боравишна такса и осигурање од 120 динара. Плаћање на шест месечних рата.	037/865-270 063/8782-886
10.	Специјална болница за неуролошка обољења и посттрауматска стања „Др Бривоје Гњатић“, Стари Сланкамен Беодан: 3.600 за покретног пацијента, а за непокретног од 4.000 до 4.500 динара. Плаћање на шест месечних рата.	022/2591-077

Уколико решите да сами организујете свој одмор, потребно је да прво контактирате одабрану бању ради договора о термину у ком бисте тамо боравили и свим потребним терапијама, а затим и о категорији собе која вам одговара у погледу цене. Након тога ће из бање на кућну адресу стићи образац који треба оверити у матичној филијали Фонда (преко које примате пензију), а који ћете потом, тако оверен, послати у бању.

Приликом пријаве на рецепцији уз личну карту се прилаже и последњи чек од пензије, односно пензионерска картица.

Неке бање пружају и могућност плаћања чековима грађа-

на, те се и то може проверити путем телефона или електронски, слањем имејла.

У табели коју представљамо приказане су цене такозваног беодана који подразумева пун

пансион, ноћење у двокреветној соби и прописане терапије о којима одлучује лекар који прегледа корисника и на основу увида у његову медицинску документацију саветује које терапије треба да примењује и на који начин. Овај први специјалистичко-интернистички преглед лекара у већини бања је бесплатан, док се у неким плаћа (видети табелу). Постоји, наравно, могућност и да уплатите само пансион, без терапија, уколико вам нису неопходне и да једноставно уживате у лепотама бање и рекреативним садржајима које она пружа.

Драгана Лукић Лазовић

11.	Институт за рехабилитацију „Селтерс“, Младеновац Беодан по цени од 4.400 до 4.800 динара обухвата специјалистички преглед лекара и пет терапија. Боравишна такса и осигурање су 160 динара. Плаћање на четири месечне рате.	011/824-1425
12.	Институт за превенцију, лечење и рехабилитацију реуматичних и кардиоваскуларних болести „Нишка бања“ Цена беодана износи 4.130 динара, а подразумева специјалистички преглед лекара и минимум четири терапије, док се додатно плаћају боравишна такса и осигурање 130 динара. Плаћање на шест месечних рата.	018/502-010 018/502-020
13.	Специјална болница за лечење и рехабилитацију болести органа за варење и шећерне болести „Врњачка Бања“ Беодан обухвата консултативни преглед лекара, ЕКГ, лабораторију, три терапије дневно, базен... по цени од 3.130 до 5.050 динара, зависно од квалитета смештаја. Минимум седам дана боравка. Плаћање на шест месечних рата.	036/611-624 036/618-865
14.	Специјална болница „Русанда“, Меленци Беодан обухвата смештај на бази пуног пансиона и све терапије који доктор препише, општу или специјалну негу, као и 24-часовно присуство лекара и медицинске сестре/техничара по цени од 3.500 до 3.800 динара. Први преглед се плаћа 1.500 динара, а боравишна такса 70 динара. Плаћање на девет месечних рата, а за пензионере који плаћају готовински – попуст од 10 одсто.	023/315-0409 023/315-0416
15.	Специјална болница за прогресивне мишићне и неуромишићне болести, Нови Пазар Беодан обухвата преглед лекара и три терапије и износи 2.900 (Стари блок) и 3.200 динара (Нови блок). Плаћање на шест месечних рата.	020/372-166 020/371-559
16.	Специјална болница „Сокобања“, Сокобања Беодан по цени од 3.190 (нови објекат) и 2.970 динара (стари објекат), плус боравишна такса и осигурање 87 динара. Плаћање на шест месечних рата.	018/830-144
17.	Специјална болница за рехабилитацију „Бањица“, Сокобања Беодан обухвата преглед лекара, три терапије дневно за дисајне путеве, зглобна и лакша нервна обољења, по цени од 3.390 (јул и август), 3.190 (септембар), 2.990 (октобар) и 2.790 динара (новембар). Боравишна такса и осигурање су урачунати у цену и могуће је плаћање на осам месечних рата.	018/830-242 018/830-224
18.	Специјална болница за рехабилитацију „Пролом бања“, Пролом бања Беодан подразумева смештај на бази пуног пансиона, лекарске прегледе код дежурних лекара, консултативне специјалистичке прегледе и ЕКГ по потреби, пијење лековите воде, коришћење базена и рекреативних садржаја по цени од 4.790 (јул и август) и 4.590 динара (септембар). Беодан екстра подразумева све што и беодан стандард + четири третмана дневно (електротерапија, хидромасажа, апликовање лековитог блата и ручну масажу) по цени од 6.290 (јул и август), односно 6.090 динара (септембар). За пензионере попуст од 5 одсто ван сезоне (јануар – мај и октобар – децембар), као и плаћање на шест месечних рата.	027/8388-111 027/8388-162 Вибер бр.: +381 63 15 10 606
19.	Специјална болница за рехабилитацију „Атомска бања“, Горња Трпча Цена беодана се одређује индивидуално, у зависности од врсте смештаја и прописаних терапија. Плаћање на шест месечних рата.	032/822-063 032/822-383
20.	Центар „Луковска бања“ у оквиру центра „Пролом бања“ Беодан обухвата смештај на бази пуног пансиона, преглед лекара, четири врсте терапија, коришћење свих базена, балнеотерапију по цени од 6.090 динара (јул и август). Могуће плаћање на шест месечних рата, уз 5 одсто попушта за пензионере (осим у јулу и августу).	027/385-999 027/385-990 Вибер бр.: +381 63 481 243
21.	Природно лечилиште „Бањица“, Сокобања Беодан: до 1. октобра 2.990 динара. Плаћање на осам месечних рата	018/830-224
22.	Специјална болница за рехабилитацију „Пролом бања“, Пролом бања Беодан: 3.640 и 10 одсто попушта за пензионере. Плаћање на шест месечних рата	027/8388-111
23.	Специјална болница за рехабилитацију „Горња Трпча“, Чачак Цена беодана се одређује индивидуално, у зависности од врсте смештаја и прописаних терапија, просечна цена 2.870. Плаћање на шест месечних рата	032/822-063
24.	Луковска бања Беодан: у мају 3.810 динара са коришћењем базена, 5.010 са терапијама. У јуну – 3.910 и 5.110 динара. Плаћање на шест месечних рата уз пет одсто попушта за пензионере, с тим што попуст не важи у јулу и августу	027/385-999

ИЗБОРНА СКУПШТИНА УНИЈЕ ПОСЛОДАВАЦА ВОЈВОДИНЕ

Нова председница Скупштине УПВ

Унија послодаваца Војводине (УПВ) одржала је 30. јуна, у Новом Саду, изборну и 10. јубиларну седницу Скупштине. На Скупштини, којој су присуствовали и др Ненад Иванишевић, покрајински секретар за привреду и туризам, Андреја Бркић, председник Извршног одбора Уније послодаваца Србије, и Горан Милић, председник Савеза самосталних синдиката Војводине, представљени су пројекти на којима УПВ тренутно ради, а који су фокусирани на афирмацију сектора за дигиталну трансформацију, зелену економију и развој женског бизнис лидерства и женског предузетништва.

Изабрани су и чланови органа управљања Уније за период 2021-2025. године – чланови и руководство Скупштине, потпредседници за Бачку и Срем, Управни одбор и Надзорни одбор. За председницу Скупштине изабрана је др Гордана Радовић, а за потпредседника Мирко Вучинић. Нови потпредседник за Бачку је Станко Крстин, а за Срем Петар Боровић.

Покрајински секретар Ненад Иванишевић је истакао да се значај саме УПВ, као тела које окупља, помаже и усмерава привреднике, огледа у њеној пожртвованости, афирмативном при-

Слева за радним столом: Бранислава Ђукић, Владимир Лалошевић, др Гордана Радовић и Миљана Стојшић Стојановска

ступу предузетништву и активностима на многим пољима у области привреде.

– Послодавце доживљавамо као искрене партнере у социјалном дијалогу који нема алтернативу. Када Секретаријат креира конкурсе, укључујемо и социјалне партнере, те је тако у првих шест месеци ове године више од 300 милиона динара пласирано директно у привреду и туризам. Идеја је да на овом и сличним састанцима разговарамо са послодавцима како бисмо заједно што боље концепирали конкурсе за потребе оних којима су намењени – рекао је Иванишевић и истакао неопходност удруживања послодаваца и оснивања локалних социјално-економских савета који би, уз кровне организације, знатно

унапредили социјални дијалог на локалном нивоу.

Председник УПВ Владимир Лалошевић подсетио је да Унија обележава деценију пословања и истакао њен значај за област привреде и предузетништва кроз призму удруживања и заједничког превазилажења проблема у сарадњи са социјалним партнерима у Војводини. Лалошевић је говорио о претходних десет година рада, о оснивачима, најзначајнијим активностима, пројектима и циљевима УПВ нагласивши да је мото ове организације слоган „Поштен рад се исплати“.

– Унија, као невладина организација, настоји да штити и заступа интересе послодаваца са територије АП Војводине, и

преко Уније послодаваца Србије, као кровне организације, остварује заштиту интереса својих чланова и на националном и на међународном нивоу – истакао је Лалошевић.

У интерактивном представљању извештаја о раду УПВ учествовали су представници Покрајинског социјално-економског савета, Факултета техничких наука, као и саме УПВ, и то Сектора за дигиталну трансформацију, Сектора зелене економије и Секције за развој женског бизнис лидерства. Секретарка Покрајинског Социјално-економског савета, Милина Тушјак, представила је Платформу деловања ПСЕС-а на унапређењу привредног амбијента и побољшању положаја послодаваца и запослених у АП Војводини, а представљени су и пројекти на којима УПВ тренутно ради, као и активности планиране за предстојећи период.

Привредницима, члановима Скупштине УПВ обратили су се и Андреја Бркић испред Уније послодаваца Србије и Горан Милић, као представник Савеза самосталних синдиката Војводине.

На Скупштини су усвојени сви извештаји о раду у претходном периоду и планови рада за наредни период.

Мирослав Мектеровић

ВОЈВОЂАНСКИМ ВИНАРИМА И ПРОИЗВОЂАЧИМА РАКИЈЕ И ПИВА

Бесповратна средства за набавку опреме

Покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Чедомир Божић, уручио је 26. јула војвођанским винарима и произвођачима ракије и пива уговоре о суфинансирању набавке опреме у укупној вредности од 60 милиона динара. Средства су намењена за набавку опреме за ферментацију, за пуњење боца и набавку флаша за вино.

Божић је истакао да је на основу конкурса за ову намену подржао 39 произвођача са укупно 50 милиона динара, а десет милиона распоређено је на шест малих пивара. Максималан износ по пријави био је два милиона динара,

те су, како је навео, сви који су поднели валидне пријаве и добили средства.

Покрајински секретаријат за пољопривреду подржао је педесет одсто инвестиције, односно 60 одсто за произвођаче млађе од 40 година, жене и за оне који раде у отежаним условима.

Секретар Божић је додао да ће Покрајински секретаријат за пољопривреду и наредне године наставити са оваквом подршком произвођачима, те да је у плану расписивање конкурса за рурални туризам, којим ће такође бити подржани и произвођачи вина, ракије и пива.

М. М.

Чедомир Божић (десно) приликом уручења уговора

Учесници из три округа

У Ваљевоу је на Видовдан, 28. јуна, одржана мини Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба – спортско-рекреативна манифестација сениора Мачванског, Златиборског и Колубарског округа.

Председник Покрета трећег доба Ваљево, члан Градског већа и домаћин такмичења, Велимир Арсеновић, отварајући Олимпијаду истакао је да спорт, здравље и култура у основи носе обележје умешности живљења у старости, те да је физичко кретање најбољи лек за успешан и достојанствен живот човека.

На мини Олимпијади учествовали су представници 11 удружења из три округа, који су се такмичили у шаху, стрељаштву, атлетици, брзом ходању на 100 метара, фудбалу, кошарци, пикаду и риблову. Према речима Арсеновића, из града домаћина било је 60 учесника, који су дошли из Удружења пензионера града Ваљева и Удружења инвалида града Ваљева, Покрета трећег доба Ваљева, Планинарског друштва Повлен и Асоцијације Спорт за све.

На отварању игара такмичарским екипама се обратио и проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије и Покрета трећег доба Србије, који је гово-

рио о значају Олимпијаде и захвалио Скупштини града Ваљева на разумевању и подршци у организацији манифестације.

У име града домаћина скуп је поздравио члан Градског већа задужен за спорт, Владимир Мишковић, а признања победницима уручио је проф. др Момчило Талијан, председник Извршног одбора Покрета трећег доба Србије.

Ово је трећа мини Олимпијада организована у Ваљевоу, а претходне две су имале по више од 100 учесника.

Олимпијада Покрета ТДС представља нови однос према старости и старењу, а самим тим и остварење циљева Националне стратегије о старењу и Стратегије развоја спорта у Републици Србији.

Г. О.

СПОРТСКИ СУСРЕТИ ПЕНЗИОНЕРА ШУМАДИЈЕ

Лапово свеукупни победник

Општинска организација пензионера Топола била је, 24. јула, врло успешан организатор и домаћин мини Олимпијаде пензионера Шумадије, односно Културно-спортских сусрета „Топола 2021“.

Учешће, са по десет такмичара, узело је свих седам општина: Крагујевац, Баточина, Лапово, Рача, Кнић, Аранђеловац и општина домаћина, а екипе су се надметале у пикаду, стрељаштву – ваздушна пушка, фудбалу – шутирање на мале голове, шаху, кошарци – слободна бацања и у брзом ходању.

Сусрете је званично отворио председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, а учесницима и гостима обратили су се и председник Општинске организације пензионера Тополе, Љубиша Недељковић, и заменик пред-

седника Савеза пензионера Србије, Момчило Вуксановић – Мома Брада.

Спортским такмичењима је претходио уметнички програм у коме је учествовала песникиња Светлана Цеца Марковић из Тополе, певачка група „Опле-

начке делије“ и КУД „Опленац“ са певачком групом и фолклорним ансамблом. Надметања су одржана у фер и другарској атмосфери, а коначан пласман су одлучиле финесе: Лапово и Аранђеловац су имали по 33 поена, али је Лапово освојило

велики пехар јер је екипа нешто старија у укупном збиру година учесника. Трећи су били домаћини из Тополе са 26 поена.

Медаље и пехаре доделио је председник Извршног одбора Покрета трећег доба, проф. др Момчило Талијан, а прелазну заставицу за наредног домаћина спортских игара пензионера Шумадије преузео је представник Удружења из Раче.

Дружење је настављено уз заједнички ручак и музику, а учесници кажу – све у свему, један диван дан за незаборав.

М. Миловановић

СКУПШТИНА САВЕЗА ИНВАЛИДА РАДА ВОЈВОДИНЕ

Изабрани нови чланови

Седница Скупштине Савеза инвалида рада (СИР) Војводине одржана је 6. јула ове године у Новом Саду. Скупштини су, осим чланова и чланова Надзорног одбора, присуствовали и председници општинских организација и гости: Божидар Цекић, председник Савеза инвалида рада Србије и члан савета Владе за питања особа са инвалидитетом, Диана Миловић, подсекретарка у Покрајинском секретаријату за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Томислав Стајић, секретар Већа Савеза самосталних синдиката (ССС) Војводине, и Милан Поповић, потпредседник СССР Суботице.

У радном председништву седнице били су Стана Свиларов, председница СИР Војводине, Стеван Радишић, потпредседник покрајинског СИР-а, и Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије и председник Градске организације суботичких инвалида рада.

Сдесна: Станко Нимчевић, Стеван Радишић, Стана Свиларов и Славица Копиловић

Председница Свиларов је образложила предлог из Плана и програма рада СИР Војводине за 2021. годину и Финансијског плана за ову годину да се уз обележавање 3. децембра, Међународног дана особа са инвалидитетом, обележи и годишњица постојања Савеза инвалида рада Војводине, и да убудуће то постане традиција. Станко Нимчевић је такође истакао важност и значај обележавања ова два датума за рад

највеће организације инвалида рада у Војводини. Скупштина је овај предлог усвојила и овластила Извршни одбор да сачини план њиховог обележавања.

Коронавирус је нажалост оставио тужан траг у овој организацији, па је Скупштина и из тог разлога верификовала мандате новим члановима: Тибору Лаштару из ОО Бачка Топола, Јозефу Марешу из ОО Бела Црква, Софији Славковић из ОО Нови Бечеј, Миливоју Павлов-

ском из ОО Пландиште и Божићу Трукуљи из Општинске организације Рума.

На седници су великом већином усвојени сви извештаји о раду и финансијском пословању у претходном периоду и предлози Плана рада и Финансијског плана за 2021, као и Одлука о мировању рада ООИР Сомбор.

Председник Савеза инвалида рада Србије, Божидар Цекић, похвалио је рад СИР Војводине и нагласио да је сарадња два савеза изузетно добра. Захвалио је свима који помажу рад организација инвалида рада и особа са инвалидитетом у Србији, а посебно Александру Вучићу, председнику Републике Србије, на подршци и свему што ради за побољшање услова за живот ове популације. Цекић је навео и да се нада да ће се ускоро законно успешно решити питање корисника накнаде у висини 50 одсто инвалидске пензије у смислу како се Савез инвалида рада већ годинама залаже.

Мирослав Мектерковић

СУСРЕТИ ИНВАЛИДА РАДА У КЊАЖЕВЦУ

Успешно реализован пројекат

У Књажевцу су 26. јуна одржани културно-спортски сусрети инвалида рада Зајечарског округа, којима је присуствовао и Божидар Цекић, председник Савеза инвалида рада Србије и члан Савета Владе за питања особа са инвалидитетом. У спортским такмичењима у шаху и пикаду учествовале су организације из Зајечара, Бољевца, Сокобање, Сврљига и града домаћина, као и гости из Бугарске, а победници су награђени медаљама.

У Општинској организацији инвалида рада Књажевац организована је и културно-музичка манифестација – пројекат СИР Србије, под покровитељством Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања – током које су учесници сусрета и гости уживали у песмама и играма тога краја.

Божидар Цекић са учесницама Сусрета

Председник ООИР Књажевца Љубинко Тошић захвалио је Божићу Цекићу што је тај пројекат реализован у њиховом месту и округу и уручио му златну повељу за дугогодишњу сарадњу и успешан рад Савеза.

Цекић је, захваливши свима на учешћу и доласку, подсетио да је Савез, у отежаним условима током претходног периода, настојао да испуни све обавезе предвиђене пројектима, те да ће до краја године бити још успешнији. Председник СИР је говорио и о проблемима са којима се инвалиди рада и све особе са инвалидитетом сусрећу током пандемије, као и о положају корисника накнаде у висини 50 одсто инвалидске пензије. Цекић је нагласио и одличну сарадњу са Фондом ПИО, посебно када је реч о бесплатној рехабилитацији корисника у бањама и коришћењу просторија Фонда.

Посебну захвалност, у име 400 хиљада чланова организација инвалида рада, упутио је председнику Републике Србије Александру Вучићу за све што је урадио и ради за наш народ.

М. Јовановић

Креативне радионице ВСЗ

Поред бројних активности и услуга, у циљу квалитетнијег, сигурнијег и лепшег живота старијих суграђана сваког лета одржавају се креативне радионице у Волонтерском сервису београдске општине Звездара. Чак и 2020, уз све прописане епидемиолошке мере, одржано је више радионица, а током протеклог јула четвртком су се одвијале школе сликања и креативних радионица које су обогатиле животе свих учесника.

Радмила Урошевић, координатор Волонтерског сервиса општине Звездара, каже да се показало да су радионице права места за међугенерациска дружења и сарадњу.

– Долазе мајке са ћеркама, баке са унукама и заједно израђују, декоришу разноврсне предмете који имају употребну вредност. Ове године правили смо поклоне и сувенире са „поздравима са Звездаре“, а с обзиром на епидемиолошку ситуацију на радионицама је учествовало седам до осам учесника. Поред тога што се развија креативност и израђују чаше за оловке, букмаркери, сликавају саксије, тегле, најчешће се пробуди и интересовање за будуће развијање вештина и талената, те се тако наши учесници враћају ВСЗ и похађају напредне радионице или наставе да се у кућним условима баве хобијем. Као што наши волонтери нису само са општине Звездара, тако и учесници радио-

ници долазе из различитих делова Београда. Радионица је бесплатна, а радионичарски материјал је обезбедила Градска општина Звездара – каже Радмила Урошевић.

Импресивно је што се Волонтерски сервис, свих десет година колико постоји, непрекидно развија и, у складу са интересима корисника, стално надограђује.

– На кројачким радионицама указала се потреба да отворимо бесплатан сервис за преправке и поправке одеће, који ће бити намењен пензионерима и незапосленима. Располагали смо са једном машином за шивење, а донацијом Мисије ОЕБС у Србији сада располажемо са две, те можемо да отворимо и бесплатан сервис како би нашим суграђанима могле да се изврше преправке и поправке на одећи – најављује нове услуге координатор Радмила Урошевић.

Гордана Павловић, о чијој хуманости смо већ писали, умеће волонтерке у кућним

условима преселила је у други вид помоћи и хуманог рада.

– Она врло вешто зна да рециклира одећу, да од старих фармерки створи торбу, или да старе делове одеће искористи за нове маске. Гордана ће бити задужена за преправке и поправке гардеробе наших корисника. Она поседује не само кројачко знање, моделарско, креаторско умеће, него и драгоцену волонтерску искуство у раду са суграђанима којима је помоћ најпотребнија – истиче Урошевић.

Волонтерски сервис Звездаре доприноси међусобној комуникацији, самореализацији, социјализацији, свему што значи бољи живот корисника али и самих волонтера, те је у склопу будућих кројачких услуга већ предвиђен кутак за дружење уз сок или кафу оних који буду долазили да коригују одевне предмете.

Подсећамо да је током деценије рада ВСЗ пружио помоћ и подршку за око 9.000 корисника у трајању од око 65.000 волонтерских сати. Фонд ПИО препознаје његов значај, а 2018. им је доделио два признања за развијање програма доброг модела и концепта међугенерациска сарадње.

Сви који су заинтересовани за волонтерски рад могу да се јаве на број телефона 011/2864-426.

Ј. Оцић

ГОДИШЊА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НИША

Лагани повратак у нормалу

Чланови Удружења пензионера града Ниша окупили су се 6. јула, после годину и по дана, и одржали годишњу Скупштину. На Скупштини су представљени и усвојени извештаји о раду и финансијском пословању за прошлу, као и предлог докумената за ову годину.

– Годишња скупштина је прилика да се сумирају и анализирају резултати. Неке активности из програма смо успели да реализујемо, али, с обзиром на пандемију, пратили смо и спроводили епидемиолошке мере свесни да само стицањем колективног имунитета можемо да функционисамо без страха за живот свих нас. Надам се да ће здравствена ситуација средином октобра омогућити да обележимо велики јубилеј, 75 година постоја-

ња нашег удружења – нагласио је Властимир Гоцић, председник нишког Удружења.

Скупштини је присуствовао и председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, који је нагласио да је принцип универзалне солидарности основа деловања пензи-

онерских организација. Он је подсетио да је држава учинила много тога да живот најстаријих буде достојанственији. Показало се да имамо једну адресу са којом разговарамо о статусним питањима. То је држава, подвукао је Савић и додао да је трајна обавеза Савеза да инсистира на договору да пензије прате плате.

Након радног дела скупа одржана је пригодна свечаност на којој је обављено братимљење нишког Удружења са удружењима из Чачка, Враћа, Смедерева и Лесковца. Ако се томе додају братска удружења из Новог Сада, београдског Старог Града и Крушевца, нишки пензионери су побратими са пензионерима из готово пола Србије. То је непроцењиво богатство, порука је са скупа у Нишу.

Љ. Глоговац

ШЕСТИ „ДАНИ ВИШЊЕ” У СЕЛУ РАДОЊИЦА У ЈАБЛАНИЧКОМ ОКРУГУ

Шеста привредно-туристичка манифестација „Дани вишње”, одржана почетком јула у селу Радоњица, надомак Вучја, окупила је највеће узгајиваче коштуњавог воћа из села Јабланичког управног округа.

На почетку манифестације у Радоњици, селу са највише засада вишања, одржана су практична предавања стручњака из области воћарства о заштити и прихрани младих засада. Вредне домаћице овог села су приредиле изложбу пита, слаткиша, сокова и других послатица од вишања, а сви гости су, наравно, могли и да се послуже. Организовано је и занимљиво такмичење у чишћењу вишања од коштица, у којем је победила Славица Коцић, домаћица из овог места.

Учеснике ове јединствене манифестације у име села

Такмичење у чишћењу вишања од коштица: победница Славица Коцић, десно

домаћина поздравио је председник Месне заједнице Радоњица Горан Ристић, а у име града домаћина градоначелник Лесковца, др Горан Цветановић.

– Пољопривреда је развојна шанса лесковачког краја, а воћарство шанса развоја лесковачког Поречја. Желимо да мотивишемо младе брачне парове да остану на селу.

Ове године смо за субвенције младих пољопривредних произвођача из градског буџета определили 108 милиона динара – истакао је градоначелник Цветановић на отварању манифестације.

Проглашени су и победници овог скупа. Славица Коцић, осим што је најбрже очистила вишње од коштица, припремила је и најкуснију питу од вишања. Најбоље вишње изложене на гондолама имао је Лазар Мишић из Вучја, а Бојан Тончић из истог места по оцени жирија има највеће засаде вишања у лесковачком Поречју. Најмлађи узгајивач вишања на манифестацији био је ученик основне школе Никола Михајловић коме је градоначелник Цветановић уручио поклоне организатора и спонзора.

Т. Стевановић

РУМА

Чувени вашар поново ради

После петнаестомесечног прекида због короне, у јулу је одржан румски вашар. Из ЈП „Комуналац”, који газдује вашаром, кажу да се хиљаде грађана интересовало да ли ће вашара бити.

– Због короне смо изгубили око 10 милиона динара, а велики губитак имају и продавци – истиче Драган Панић, директор румског „Комуналца”.

Званично, први вашар је одржан 1747. године када је Марија Терезија Руми доделила статус трговишта. Од 1957. године одржава се сваког трећег у месецу без обзира на времен-

ске прилике. Тако је било све до појаве коронавируса.

Наставак одржавања вашара после ублажавања мера заштите Румљани и бројни други посетиоци и продавци дочекали су са одушевљењем. Гужва је била у делу града где су се продавали стока, нова и половна механизација, резервни делови, огрев, намештај, теписи, цвеће. У Руму су и овога пута дошле занатлије којих нема на другим местима – сарачи, опанчари, вуновлачари, казанције, терзије, ћурчије. Стигао је и познати бомбонџија Макса из Чуруга, који на вашар долази већ тридесет година. Купцима

је донео ораснице, ђетен алву, ратлук, лизалице...

Поједини продавци гласно су нудили робу. Пред купцима су били производи корпарско-плетарске радње из Крушевца, чварци и сухомеснати производи из Срема, четинари из Трстеника, посуђе из Злакусе. Многи од ових трговаца тегзу у Руми имају деценијама.

На румски вашар су дошли и угоститељи из више места у

Србији, а под шатрама се нудила јагњетина и прасетина.

Љубитељи оваквих дешавања који су пропустили јулски вашар у Руми, могу доћи на онај 3. августа, и на сваки следећи... Продавци, посетиоци и запослени у румском „Комуналцу” искрено се надају да ће пандемија утихнути и да одржавање вашара више никада неће бити забрањено.

Г. Вукашиновић

Бројни излагачи и посетиоци

У организацији Друштва жена Врњачке Бање „Златне нити“ и уз подршку општине Врњачка Бања и Туристичке организације, на платоу код чувеног Врапца 26. и 27. јуна одржан је 18. Сајам народног стваралаштва, прела, посела и старих заната. Манифестација је окупила велики број излагача из Србије и региона, и овај пут с циљем да се очувају традиција и обичаји.

Учесници смотре су, као и увек, продефиловали бањским парковима и обишли историјске локалитете, уз песму, игру и фотографисање са бањским гостима. Манифестацију је отворио председник општине Врњачка Бања Бобан Ђуровић који је истакао важност одржавања оваквих скупова.

Присутнима се обратила и пожелела им добродошлицу

и председница Друштва жена „Златне нити“ Светлана Трифуновић. Она је истакла да је овогодишњу смотру посетио велики број учесника из целе Србије, да ту су били и гости из Словеније, Црне Горе и Мађарске, чланови и симпатизери Друштва „Златне нити“ и сви они су дали велики допринос да манифестација буде успешна. Наравно, успеху су допринели и бројни излагачи, ансамбли, оркестри, фолклорне групе и организације из Србије и региона.

– Најбољи начин да се негује традиција и култура једног народа су баш оваква окупљања. Учесници смотре представили су своје умеће веза, ткања, златовеза, плетења, шивења и беседништва. Посетиоци су могли да пробају скоро заборављена стара српска јела – рекла је председница „Златних нити“ Светлана Трифуновић, захваливши свима

Друштво жена Врњачке Бање „Златне нити“

који су помогли да се овај скуп успешно организује.

Важни гости манифестације у Врњачкој Бањи су били и представници Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, затим Института за примену науке у пољопривреди, Пољопривредне саветодавне и

стручне службе Србије, који су у својим обраћањима истакли важност оваквих скупова. Најбољима на овогодишњој смотри народног стваралаштва додељене су захвалнице и повеље, а размењени су и пригодни поклони за немерљиву дугогодишњу помоћ. **Драган Ивановић**

КЛЕНАК

Пета „Бресквицијада“

На Ивањдан је у Кленку, селу у румској општини, одржана манифестација посвећена бресквицама, „декоративном“ и лепом слаткишу, а жене из шест удружења изложиле су и друге колаче и ручне радове. На петој „Бресквицијади“ окупиле су се чланице удружења из Новог Сада, Сурчина, Купинова, Стејановаца, Краљеваца и организаторке из Кленка. Најукусније бресквице, према оцени жирија, умесиле су жене из Краљеваца, којима је припало прво место и за изложене рукотворине. **Г. В.**

НА 38. САБОРУ „ЗЛАТНЕ РУКЕ“ СОКОБАЊА 2021.

Најбоља „совра старе Студенице“

У традиционално доброј атмосфери и још бољој организацији Туристичке организације Сокобања 14. јула одржан је 38. сабор „Златне руке“ Сокобања 2021. На овој, једној од најзначајнијих националних манифестација народног стваралаштва и културе у Србији, уз учешће великог броја познатих и квалитетних удружења из читаве земље која се баве припремањем традиционалних јела, рукотворинама и старим занатима, у категорији припремања старинских јела једногласном одлуком жирија прво место су освојиле чланице Етно уметничког клуба „Черевски“ из Баљевца на Ибру. За ову прилику чланице познатог клуба, који се већ 17 година бави изучавањем, чува-

њем и неговањем српске традиције и културе на простору Баљевачке и Рашке области, припремиле су аутентичну и аутохтону „совру старе Студенице“.

Како наглашава Зорица Јаснић, заменица председника овог удружења, гастрокултуролошки гледано, студеничку совру од 15 јела држе два главна јела из XIII века, и део су сегмента истраживачког рада за обимну монографију у припреми аутора овог текста, када је Баљевац на Ибру са својом околином у време Немањића био метох студенички.

Поставком изузетних старинских јела из свог краја на сокобањском Сабору, вредне Баљевчанке су показале да се велики успех може постићи само уз велики труд и рад,

велики ентузијазам, слогу и љубав и успостављањем нераскидивог моста између младости и искуства. Наравно, уз несебичну подршку и помоћ мушког дела екипе. То је тај рецепт у Етно уметничком клубу „Черевски“ који је лучиноша свих других рецепата у гастрокултури, домаћој радности и старим занатима. **Миле Јаснић**

И највеће муче бригае

Дуговечност је једно од највећих достигнућа наше ере, речено је много пута. Данас свет има више од 700 милиона људи старијих од 65 година, а предвиђања су да ће до 2050. тај број достићи 1,6 милијарди и тај раст биће једна од највећих друштвених, економских и политичких трансформација овог доба. Условиће модификацију система социјалне заштите, радне праксе, утицаће на нову организацију породице.

Неке од промена већ су видљиве. Када је реч о трећој најмногљуднијој земљи света, Сједињеним Америчким Државама (око 332 милиона становника), тренутни раст популације од 65 и више година, предвођен великом генерацијом бејби бумера (рођење између 1946. и 1964), без преседана је у историји земље. Сваког дана у САД 10.000 људи напуни 65 година а, према билтену америчког Бироа за популацију, до 2060. број старијих ће са садшњих 52 достићи 95 милиона, а удео старосне групе у укупном становништву порашће са 16 на скоро 23 процента.

Брзи темпо ових промена преобликује становништво Америке и доноси нове економске изазове али и прилику да јавни и приватни сектор искористи потенцијал растућег сегмента друштва и осигура добробит старијих.

Природа и традиција америчке културе и тенденција да старији живе сами, или са супружником, далеко од деце (вишегенерацијске породице нису биле уобичајене у САД) често доводе старије особе у ризик од социјалне изолације. Милиони старијих Американаца пате од „упорне“ усамљености – 32 процента људи у добу од 60 до 69 година и 25 процената оних од 70 и више каже да се стално осећа усамљено.

Препознајући много ризика повезаних са усамљеношћу и социјалном изолацијом, организације попут Националног удружења подручних агенција за старење (n4a), које са своје 622 подручне агенције пружа читав низ услуга попут оброка, вожње, кућних посета и услуга неге, траже решења за ублажавање штетних утицаја. Јер – овакве услуге не задовољавају само нутритивне потребе, већ корисници кажу да се осећају сигурније и мање усамљени уз више контаката са људима.

А поред редовних оброка, становање и лична и медицинска нега су још нека неодољива питања за људе који више не могу да живе самостално. У 2020. просечни годишњи трошкови за дуготрајну негу у Сједињеним Државама кретали су се од 19.240 до 105.850 долара, у зависности од врсте услуге

Приватна стамбена заједница за старије на Флориди

и од тога да ли се здравствена заштита пружа у кући, или је реч о заједницама за старије, домовима за старе или домовима за негу.

Најскупље услуге дуготрајне неге у САД у 2020. били су домови за старе – просечни годишњи трошкови смештаја у дому износили су 93.075 долара. Са годишњим трошковима од 51.600 долара једнокреветна соба у установи за негу била је јефтинија од старачког дома.

Услуге неге у кућним условима у прошлој години износили су у просеку око 55.000 долара, док је истовремено регистровано 16,3 милиона неформалних (неплаћених) неговатеља само за оболелеле од деменције и Алцхајмерове болести.

Треба рећи и да је средњи приход старијих особа у 2018. години износио 34.267 долара за мушкарце и 20.431 долара за жене, а податак из ове године каже да је 15 милиона Американаца старијих од 65 година економски несигурно, односно да живе дубоко испод савезне границе сиромаштва.

Оваква статистика, уз перманентно продужење животног века, један је од разлога да Министарство за становање и урбани развој САД покрене програм подршке Становање за старије особе, за изградњу више породичних стамбених јединица за старије са ниским примањима. Као одговор на хитну потребу за стамбеним збрињавањем, многе велике стамбене организације основале су широм земље животне заједнице за старије, а непрофитна организација за старије особе National Senior Campuses је само током 2019. године пријавила више од 21.000 таквих стамбених јединица по целим Сједињеним Државама. Овакве заједнице имају смештај посебно дизајниран за старије и тимове за гериятријску негу, врло често уз промовисање активнијег начина

живота који укључује друштвени ангажман, путовања и рекреацију.

У приватном стамбеном сектору станарине су изузетно високе, али у многим случајевима тај износ укључује даноноћну медицинску негу и приступ квалификованом медицинском особљу. Просечна месечна закупнина за такав смештај на националном новоу износи око 4.300 долара, док је највиша у држави Делавер – чак 6.700 долара.

Није онда изненађење што је повећана дуговечност Американаца, заједно са потребом да финансирају све већи део сопствене неге, главни фактор који старије мотивише да одлажу пензију и што дуже остану да раде, или да се из пензије поново врате на посао.

Стопа учешћа старијих у радној снази САД скоро драматично се повећала у последњих неколико деценија – у периоду од 2000. до 2017. године увећала се за више од 50 процената, при чему је учешће старијих жена порасло за више од 70 одсто.

У пројекцијама за наредну деценију старији од 65 година представљају најбрже растући сегмент радне снаге. Препознајући овај производни потенцијал и потребу за задржавањем квалификованих радника и преношењем искуства и знања, компаније и други послодавци почињу да уводе могућности фазног пензионисања и рада са скраћеним радним временом.

Иако је, према анкети спроведеној међу америчким пензионерима у јануару ове године, чак 80 одсто испитаника рекло да верује да има довољно новца да удобно живи од пензије, јасно је да је економска сигурност у старости још увек неизвесно и тешко питање.

М. Јовановић

Свима треба више беба

Зашто сличан проблем – све мање породице – подједнако мучи и најмногољуднију и најсрећнију земљу света

Са 1,41 милијардом становника Кина је најмногољуднија нација света и по том критеријуму, демографска суперсила. Али овог лета објављени резултати прошлогдишњег пописа становништва били су глобална вест, јер су показали да и Кина има проблем који је по својој распрострањености глобални: да и тамо на свет долази све мање беба.

Демографске пројекције показују да би статус „најмногољудније“ Кина могла да препусти Индији и до краја ове деценије (актуелно предвиђање каже да би смена на овом демографском трону могла да се догоди већ 2027). Да је Кина већ прешла свој популациони врх, указује и чињеница да је прошле године број њених становника био мањи од оног из 2019. Док је у 2016. рођење укупно 18 милиона беба, та бројка је у 2020. пала на само 12 милиона, што је најмањи број рођених забележен од шездесетих година прошлог века. Иако је укупна популација расла, кретала се најспоријим темпом у последњих неколико деценија, изазивајући забринутост да ће се Кина можда суочити са смањењем броја становника раније него што се очекивало.

Економске последице тога су озбиљне: мање радних руку би могло да онемогуће одржавање већ деценијама високе стопе економског раста и успори, а можда и сасвим заустави реализацију кинеске амбиције да постане највеће светска економија.

Кина је у својој историји имала велики проблем са вишком

гладних уста и мањком расположиве хране, што је 1979. изазвало државну интервенцију којом је уведена политика „само једно дете“.

Та мера је потрајала: званично је укинута 2015, када су неповољни демографски трендови почели да изазивају страховања да ће земља „постати стара пре него што постане довољно богата“. Тада је породицама саопштено да држава званично препоручује да имају два детета.

То међутим није донело жељени резултат: стопа рађања је наставила да опада, да би данас била промовисана политика која подразумева државни благослов и за троје деце.

Процене су међутим да то неће донети очекивани резултат.

И у Кини се, наиме, догодио феномен да са економским успоном расте и учешће жена у укупној радној снази, па је само једно дете последњих деценија постало ствар породичног избора.

Економска утакмица у великим економским регионима Кине мења и животне циљеве Кинеза. Родитељи желе да њихово дете буде успешније и живи боље од њих, па се сви породични ресурси усмеравају

ка томе: јединцу или јединици плаћа се додатна настава, учење страног (углавном енглеског) језика и обука за неке додатне вештине. Имати само једну бебу тако у све већој мери постаје и ствар животног стила.

Укупан резултат је да свака Кинескиња у просеку рађа 1,3 детета, што је много ниже од просека од 2,1 неопходног да се број становника одржава на постојећем нивоу.

Ако је судити према западним искуствима, оно што је већ предузела и што ће убудуће предузимати кинеска држава биће од мале помоћи. У анализи коју је објавио др Џозеф Куглин, директор „Старосне лабораторије“ (AgeLab) при америчком Масачусетс институту за технологију (МИТ) – проблем повећања броја беба не успевају да реше ни скандинавске земље чије се популационе политике и ниво дечије заштите сматрају најнапреднијим.

УНИЦЕФ – међународни фонд за децу и омладину при Уједињеним нацијама – баш те земље истиче као глобални пример за угледање. То су Финска (годишњама већ проглашавана за најсрећнију земљу света), Шведска и Норвешка. Сва ова друштва обезбеђују плаћено пуно породично одсуство и установе

за боравак деце од рођења до навршених шест година – али упркос томе, ниједно не успева да стопу рађања доведе до нивоа који омогућава да укупан број становника не опада (ако се то понекад и достигне, резултат је имиграције).

Кини би могао да буде ближи пример Јужне Кореје и њене такође изузетно динамичне економије, која је између 2006. и 2019. потрошила 128 милијарди долара на пренаталне субвенције и месечне дечије додатке, да би упркос томе била неславно светски рекордер: њена стопа рађања је 0,9 одсто.

Дарежљиву политику бриге о деци води и Јапан, који шестомесечно породично одсуство предвиђа и за очеве, што међутим користи само један од 20 оних који на то имају право.

Према професору Куглину, стопе рађања које су довеле до тога да данас баш свима треба више беба, нераскидиво су везане за укупну демографску слику сваког друштва. Кључ је, по њему, у проналажењу оптималне равнотеже између младих и старих, што се не постиже само већим количинама новца. У питању је, наиме, социјални проблем који је и изазов културе сваког друштва.

М. Бекин

У БЕЧЕЈУ ХУМАНИТАРНИ ТУРНИР У СТРИТ БАСКЕТУ

„Пензионер а игра као младић“

Меморијални хуманитарни турнир у стрит баскету „Слободан Малешев – Бобица“, посвећен рано преминулом бечејском новинару и хуманисти, сваке године организује Канцеларија за младе општине Бечеј у сарадњи са Кошаркашким клубом Бечеј. Ове године одржан је од 2. до 4. јула на централном градском тргу, испред зграде општине, уз велики одзив публике свих генерација, која је здушно навијала за „своје“ екипе. Овогодишња хуманитарна акција турнира било је прикупљања новчане помоћи за лечење младе Бечејке Љиљане Џилитов, која болује од церебралне и дечије парализе. Од котизације екипа учесница, награда игара, продатих мајица и добровољних прилога прикупљено је укупно 133.800 динара, па се може констатовати да је цела акција била успешна.

На турниру у стрит баскету надметало се укупно 16 екипа из Новог Сада, Зрењанина, Бачког Градишта, Бачког Петровог Села, Новог Кнежевца и Бечеја. Прво место освојила је екипа „Консулт Г“, а осим утакмица 3 на 3, које су игране на професионалној кошаркашкој подлози, одржано је и такмичење у шутирању тројки, на којем је најуспешнији био Лука Стефановић. Најстарији играч турнира био је пензионер Јозеф

Сдесна: Јозеф Силни, Марко Сикимић, Иван Лекин и Ненад Рашков из екипе Шашава дружина

Силни, најмлађи Андреј Главашки, док је за најсимпатичнију екипу проглашена Шашава дружина из Зрењанина.

Да се старосни пензионер Јозеф Силни из Зрењанина који је већ „разменио“ 64. годину живота није случајно појавио у екипи Шашава дружина, коју су осим њега чини-

ли и тридесетак година млађи Иван Лекин, Марко Сикимић и Ненад Рашков, говори и то да по учинку на терену није заостајао за члановима своје екипе, као ни за другим кошаркашима, те је за неке потезе добијао и овације из публике.

– У пензију сам отишао са 56 година живота, јер сам као возач у зрењанинском „Водоводу“ остварио довољно бенефицираног стажа да померим старосну границу за одлазак у пензију. Баскет сам почео да играм са 25 година и заволео сам га, пре тога сам био голман. Са момцима из наше екипе се заједно рекреирам већ дуги низ година, без обзира на годишње доба. Пошто се један од чланова екипе повредио непосредно пре турнира, заузео сам његово место. Задовољан сам својом игром, физички сам издржао све и драго ми је због тога. Ипак, пошто је ово хуманитарни турнир, победе и игра су за мене биле у другом плану, највећа жеља и приоритет ми је био да сакупимо што више новца за лечење девојчице Љиљане Џилитов. Ако ме момци буду поново звали у екипу, радо ћу се одзвати – објаснио је своје учешће на турниру сениор Јозеф Силни и додао да је један новинар из тиражних новина о њему написао у наслову „Пензионер а игра као младић“.

М. Мектеровић

ОДРЖАНА СКУПШТИНА ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА ЈАГОДИНЕ

Под Кочиним храстом

Видовдан ће од сада бити слава Удружења пензионера града Јагодине. Тако је једногласно одлучено на седници Скупштине удружења која је одржана управо на Видовдан на отвореном платоу, на тераси новог туристичког комплекса „Кочин храст“, који се налази у Кочином Селу недалеко од Јагодине. Седници је присуствовало око 90 чланова Удружења.

Председник Удружења Часлав Ђорђевић изјавио је да му је пре свега драго да су се напокон испунили епидемиолошки и здравствени услови за одржавање једног таквог скупа.

– Желели смо да се окупимо овде у овом новом туристич-

ком објекту који су већ посетили наши пријатељи из пензионерских удружења Сокобање и Сурчина – рекао је Ђорђевић и додао да удружења пензионера из градова широм Србије желе

да посете јагодинске туристичке капацитете.

Он је посебно истакао да Удружење пензионера града Јагодине има изузетну сарадњу са градском управом, Цен-

тром за социјални рад, као и са организацијом Црвеног крста, уз чију помоћ организује своје активности, нарочито оне које се тичу помоћи социјално угроженим пензионерима. Један број чланова Удружења боравио је у јуну у Паралији у склопу акције јагодинске градске управе која је водила медицинске раднике на заслужени одмор после борбе са ковидом 19.

– Нисмо нимало запостављени у својој локалној заједници – истакао је председник јагодинских пензионера.

Из овог удружења истичу да ће своје активности наставити и у наредном периоду са нарочитим акцентом на побољшању положаја социјално угрожених пензионера.

А. Грковић

Шанса за достојанствен живот

Без породичне подршке многи старији, болесни и они који пате од деменције не би могли да живе у свом стану, окружени личним стварима и познатим људима. У жељи да помогну оболелима и члановима њихових породица, Удружење Amity и Српско удружење за Алцхајмерову болест, уз подршку Министарства за бригу о породици и демографију, недавно су почели да пилотирају пројекат услуге Дневног боравка за оболеле од деменције и Саветовалиште за њихове неформалне неговатеље.

Сваког четвртка у периоду од 16 до 19 сати, у улици Милутина Миланковића 34, на Новом Београду, окупљају се дека Гуте, баке Драгица, Милева, Живка, Славица... Радном терапијом кроз цртање, плетење, певање, играње и физичке вежбе побољшавају се концентрација, фина моторика и вежба се памћење. На тај начин се у раним и средњим фазама болести може значајно очувати квалитет

Различите активности за кориснике

живота оболелог и уз одговарајућу медикаментозну терапију успорити њен напредак.

– Ми њих не можемо да излечимо овим дневним активностима, али те окупационе, радне активности, рекреативне, музичке, делују позитивно на њихово расположење и чине да се они осећају достојанствено. Највећи знак да смо успели је то што они радо долазе и што се враћају сваког четвртка – каже Надежда Сатарих из удружења

Amity, једна од социолога који раде са корисницима.

У рад су поред социолога укључени волонтери и лекари. У оквиру Саветовалишта за неформалне неговатеље оболелих, неговатељи добијају стручну помоћ и размењују искуства и корисне информације везане за деменцију. Сродници корисника напомињу да је оваква услуга од немерљивог значаја не само за њихове ближње већ и за њих саме, јер је то

прилика да неколико сати предахну и физички и психички, а радост на лицама њихових укућана нема цену.

– Циљ пилот пројекта је да анализирамо понашање оболелих како бисмо показали колико дружење благотворно делује на њих, и да апелујемо на доносиоце одлука да град Београд уведе у права из социјалне заштите право на Дневни боравак особа оболелих од деменције и обезбеди услугу саветовалишта за њихове неформалне неговатеље – наводи Сатарих.

Уз помоћ овог пројекта, који ће трајати до 1. децембра, услуге Дневног боравка могуће је пружити за 12 оболелих у почетној или средњој фази болести. Заинтересовани за коришћење услуга, као и за све додатне информације, могу се јавити на број телефона 011/6671-523, радним данима од 9 до 17 часова, или путем мејла: nada@amity-yu.org или suab.srbija@gmail.com.

Јелена Томић

КИКИНЂАНИНА ИВАНА РОМАКОВА СВИРАЊЕ ОДРЖАВА ВИТАЛНИМ

Живот обузет музиком

Иван Ромаков – Ивица Шепртљин (70), што је породични надимак у Кикинди, познат је многим суграђанима као музичар. Некима је свирао и певао кад су рођени или правилни свадбу или славили у другим приликама. Понеке је, богами, отпратио и на онај свет. Мало ко зна да је овом човеку музика смисао живота, премда је стекао чиновничку пензију, додуше минималну, радећи у ондашњој Служби друштвеног књиговодства.

– Од 1973. године до сада ја сам обузет музиком и њој сам се посветио – каже Ивица Ромаков који и сада увесељава госте домаћина који га ангажују да свира и песмом увелича обележавање неког радосног догађаја.

Од овогодишње Врбице, он је скоро свакодневно на Градском тргу у Кикинди, где забавља пролазнике својом песмом уз пратњу гитаре.

Богат репертоар нумера почев од изворних народних песама, преко староградских, новокомпонованих, ромских и евергрин

мелодија плени знатижељу слушаца у пролазу, од којих неки и пропрате по неколико песама и у футролу за гитару приложе бакшиш. Нарочито је Ромаков темељан у интерпретацијама хитова ансамбла „Про арте“.

Пре него што је започео службенички радни стаж, Ивица је већ годинама наступао у појединим оркестрима. Претходно је завршио нижу музичку школу, а још у основној школи у родном граду имитирао је Ђорђа Марјановића, звезду југословенске забавне музике.

– Овладао сам свирањем на пет жичаних инструмената. Био сам члан КУД-а „Максим Горки“ у Новом Саду и четири године члан кикиндског Академског друштва за неговање музике „Гусле“ у чијем хору сам и певао – набраја Ромаков.

Стекао је и лиценцу Удружења естрадних уметника Србије. Међутим, дугогодишњи ангажмани у бројним оркестрима нису му донели ниједан дан радног стажа јер тада

Пензионерски шарм: Иван Ромаков разгаљује слушаоце пролазнике

нису плаћани доприноси на ту зараду. Ипак, Ивица се сећа тих времена када је у Дубровнику упознао сликара и књижевника Мому Капора и друге знамените личности, па чак и филмску глумицу Бо Дерек.

– Свирање ме никад не напушта и одржава ме увек виталним – истиче овај рођени забављач.

Сава Завишић

МИРИЈЕВО

Посетили Кикинду

Чланови Удружења пензионера „Треће доба“ из Миријева нестрпљиво су чекали да се епидемија смири како би поново могли да путују.

Председник удружења, Душан Матић, један од иницијатора тих путовања, недавно је повео исписнике у Кикинду. Посетили су манастир Свете Тројице у Кикинди (на слици), чиме су заокружили обилазак свих манастира у Војводини. Посетили су и храм Светог Козме и Дамјана. У име домаћина поуздани водичи су им биле Драгиња Љиљак, секретарка Градског удружења пензионера у Кикинди, и Зорица Васиљевић, њена претходница на тој функцији. Шездесет вршњака из Миријева обавештено је и о другим занимљивостима овог војвођанског града.

Иначе, чланови удружења пензионера „Треће доба“ досад су обишли 80 манастира, а први у низу био је манастир Тумане у који одлазе сваког 26. јула, на сабор Светог архангела Гаврила.

С. З.

БАЈИНА БАШТА

Двострука победа домаћина

У другом колу Дринског купа за пензионере домаћин је било Удружење пензионера из Бајине Баште. Екипе из седам општина са десне и леве обале Дрине надметале су се у атлетици и стрељаштву. Игре је отворио председник УП Бајина Башта, Недељко Ракић.

У обе дисциплине победиле су екипе домаћина. Друго место у атлетици освојила је екипа Малог Зворника, а трећа је била Власеница. И у стрељаштву је доминирала Бајина Башта, друга је била Сребреница, трећи Мали Зворник...

– До краја Дринског купа преостала су два кола. Мали Зворник биће домаћин такмичења у риболову и шаху, а Власеница у кошарци и фудбалу. Свечано проглашење пласмана у Дринском купу обавиће се у Лозници по завршетку такмичења – каже Недељко Ракић, први човек бајинобаштанских пензионера.

М. А.

МУЖЉА

Пензионери све активнији

Коронавирус је умногоме променио живот људи на целој планети, па и у зрењанинском насељу Мужља. После више од годину дана живот је и овде почео да се враћа у уобичајене токове.

Мештани Мужље, највише пензионери који су увек спремни за дружење, и чланови Удружења неговатеља старих обичаја „Ремус“, организовали су 26. јуна прославу Ивандана, по католичком календару, који је заправо и најавна почетка жетвених радова на њиви.

Чланови Удружења старосних и инвалидских пензионера Мужље крајем јуна приредили су у свом дому чајанку (на слици). Овога пута поред мештана позвали су и драге госте из Белог Блата, Лукиног Села, Хетина, Црње. Поштујући и даље мере заштите од коронавируса, дружили су се до касних сати уз песму и игру.

И. П.

ШАБАЦ

Међународно признање

Ткачка радионица „Стари занати“, у којој ткају и чланице ГОИР Шабац, чува од заборава традиционални начин израде предмета за покућство.

Недавно је од Међународног бироа Светске организације за интелектуалну својину (WIPO), у складу са уписом извршеним у Међународном регистру Лисабонског система који се води по лисабонском уговору, стигла регистрација за заштиту ознаке порекла пешкира шабачког краја. Под регистрационим бројем 1154 уписан је производ под називом „Пешкири шабачког краја“.

Ово је огроман успех за Градску организацију инвалида рада и њену ткачку радионицу „Стари занати“, за град Шабац, као и за мачванско-колубарски регион. На јесен ће уследити званична промоција у Шапцу и Београду, каже председница ГОИР Шабац, Мирослава Савковић.

М. С.

ПЕШКИРИ ШАБАЧКОГ КРАЈА

Ekološki izlet Sekcije "NEVEN" Zaječar
29.maj.2021.

ЗАЈЕЧАР

Успешан почетак

На иницијативу чланова Градске организације инвалида рада и особа са инвалидитетом Зајечар у фебруару је основана Секција љубитеља природе и лековитог биља „Невен“ која броји четрдесет пет чланова.

– Секција ће се бавити едукацијом чланова о лековитом биљу, а најважније у свему томе јесте дружење, боравак у природи, пешачење, а биће и изложби лековитог биља уз дегустацију чајева – каже председник Секције, Славољуб Милојевић Славко.

Секција је 7. априла обележила Светски дан здравља шетњом преко парк-шуме Краљевица, затим су ишли у брање сремцу у кањону реке Безданице код Зајечара, а крајем маја организован је једнодневни излет у село Криви вир на изворима Црног Тимока. Обишли су и манастир Лозица из 14. века, Ртањ и Етно село Илино код Бољевца.

Активни чланови Секције „Невен“ у јуну су уприличили еколошки излет на планину Дели Јован – Стеванске ливаде и обилазак манастира Суводол у подножју Ветрена. **С. М.**

УБ

Почели да путују

Удружење пензионера општине Уб је прошле године од Фонда ПИО добило 372.000 динара за куповину хуманитарних пакета, а помоћ је добило 248 пензионера са најнижим примањима. Ове године посредством РФ ПИО на рехабилитацију ће бити послато 68 од 192 пријављена пензионера, каже председник удружења, Тихомир Цонић (на слици).

Удружење броји само 420 чланова а, према речима председника Цонића, ти хумани људи су сакупили 25.000 динара и послали као помоћ за набавку хране деци са КиМ.

Упркос отежаним условима функционисања, редовно се набавља огрев за наредну сезону, а због великог интересовања акција је продужена за четири месеца. Прошле године је локална самоуправа са 3,5 милиона динара помогла да се комплетно обнове службене просторије и сала за састанке.

Пензионери Уба се са смиривањем пандемије полако враћају излетима, и до сада су путовали на Дивчибаре, у манастир Тумане и на Авалу, а у плану је одлазак у бању Врујци. **М. А.**

НИШ

Дружење после двадесет месеци

После двадесет месеци паузе због пандемије, Удружење пензионисаних радника Полицијске управе Ниш осмелило се да организује дружење. Првог јула 2021, уз ручак и живу музику, провеселили су се са колегама из удружења пензионера ПУ Ужица, Крагујевца, Краљева, Новог Сада, Зрењанина, Књажевца, Пирота, Софије, Удружења војних пензионера и ветерана и Удружења града Лесковца.

Дружењу су присуствовали и представници Скупштине града Ниша и представник ПУ Ниш, каже председница нишког удружења, Живанка Спасић.

С обзиром на то да се пријатељи дуго нису видели, сусрет је био дирљив, уз све похвале домаћину за храброст да уприличи једно овакво дружење. **Ж. С.**

РУМА

У бање 108 пензионера

Након јавног позива Фонда ПИО за бесплатну рехабилитацију у бањама, у Општинско удружење, које је прикупљало захтеве, пријавило се више од 340 пензионера из румске општине. Ова сремска општина према одлуци Комисије добила је 108 места у бањама, што је знатно више него претходне године. Пензионери су могли да бирају између три бање, од којих су две у Војводини.

– Имали смо 13 жалби на листу. Петог јула су објављене и коначне ранг листе. Сад преостаје да лекари прегледају документацију и одреде у коју ће бању отићи сваки пензионер – каже Светислав Дамјанчук, председник ОУП Рума. **Г. В.**

ЛЕСКОВАЦ ПОСТАО ГРАД КАРНЕВАЛА

Као некад ускршње поворке

Петнаести „Карневал Лесковац“, који је трајао од 8. до 10. јула, завршен је свечаном карневалском поворком и ватрометом. По одлуци жирија, свеукупни победник је карневалска група из Лесковца, за наступ „Маскарада“, најбољу кореографију имала је плесна школа Step by step, а најбољу маску група из Струмице за наступ „Мулен руж“. За велику принцезу карневала изабрана је Јелена Миленковић, а за малу Анастасија Цветковић и оне ће промовисати Лесковац на карневалским манифестацијама у региону. Лане, због познате ситуације са короном, карневал није одржан, а ове године се пријавило тридесетак група из Србије, Црне Горе и Северне Македоније.

На фестивалу је реализована и тзв. карневалска радионица у којој су учествовала деца која су кредама у боји цртајући улице исказала свој таленат. Лазар Ивановић, који је био маскиран у „Лудог Шеширцију“ био је најбољи на Великом дечијем маскенбалу, Јована Митић победила је на карневалу љуби-

Гужва на пријему учесника карневала

маца, а на карневалу за најмлађег учесника награду је освојила петомесечна беба маскирана у шпагету. Лесковчане је посебно одушевио наступ нишке групе Urban Sport Brother (УСБ) на фестивалу ватре.

Карневал у Лесковцу одржава се од 2006. године, а намера туристичких посленика била је да се оживи сећање на ускршње поворке које су се улицама града кретале тридесетих година прошлог века.

На овогодишњој завршној манифестацији учеснике је поздравио градоначелник др Горан Цветановић истичући да је фестивал био прилика да се пошаље предивна слика о Лесковцу. **Д. Коцић**

ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА У СВРЉИГУ

Игра коло крај Тимока

Седми Међународни фестивал фолклора „Игра коло крај Тимока“ окупио је овог лета у Сврљигу играче из Србије и Северне Македоније.

На терену спортског центра „Пастирште“ представили су се домаћини, КУД „Сврљиг“, и културно-уметничка друштва „Божур“ из Зајечара, „Ратина“ из Краљева, „Радосав Лазић“ из Параћина, „Јелек“ из Врњачке Бање, „Лопушник“ из Петровца на Млави и ФА „Злевски бисери“ из Северне Македоније.

Публика је уживала у играма из ових крајева. Осим песме и игре фестивал увек доноси и дружење и размену играчких искустава. Ове године посебно је похваљен Душко Живановић, кореограф и оснивач КУД „Сврљиг“, који и у пензионер-

Учествовали играчи из Србије и Северне Македоније

ским данима вредно ради. Под његовим вођством сврљишки играчи фолклора су учествовали на многим фестивалима у земљи и иностранству и донели значајна признања.

Овогодишњу манифестацију, под покровитељством општине Сврљиг, успешно су организовали КУД „Сврљиг“ и сврљишки Центар за туризам, културу и спорт.

С. Ђорђевић

Утврђивање стажа за фриленсере

М. Л., Ваљево: Програмер сам по струци и радим као фриленсер за страног послодавца који нема регистровано представништво у Србији. Уредно плаћам порез и допринос. На који начин ће ми се обрачунати стаж?

Одговор: Фриленсери су препознати као осигураници самосталних делатности, односно лица која раде на територији Републике Србије за страног послодавца, који нема регистровано представништво у Републици Србији, код кога за обављен посао остварују накнаду. Из тог разлога, усвојеним изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, који је ступио на снагу 25. јуна 2021. године, додатно је прецизиран начин утврђивања стажа осигурања за њих. Наиме,

и овим осигураницима се стаж осигурања рачуна на исти начин као за све осигуранике који остварују уговорену накнаду. Дакле, стаж осигурања сразмерно се утврђује на тај начин што се износ уговорене накнаде на коју се плаћа порез у складу са законом којим се уређује порез на доходак грађана дели са најнижом основицом за плаћање доприноса која важи у моменту уплате доприноса, у складу са законом, и у једној календарској години може износити највише 12 месеци.

Породична пензија разведеног супружника

Л. М., Ивањица: После 23 године брака сам се развела од супруга. Он је недавно преминуо, па ме занима да ли могу остварити право на његову пензију пошто смо дуго били у браку и имамо двоје заједничке деце?

Одговор: Право на породичну пензију може остварити и брачни друг из разведеног брака, али само под условом да му је судском пресудом утврђено

право на издржавање. Дужина трајања брака и чињеница да сте имали заједничку децу није од утицаја на остваривање права на породичну пензију.

Исплата најнижег износа пензије

Т. П., Кикинда: Остварио сам право на најнижи износ пензије у Србији који сам уредно примао. Преселио сам се у БиХ и отворио рачун у тамошњој банци ради пријема пензије из Србије. Међутим, износ пензије коју примам је сада мањи. Молим за објашњење.

Одговор: Међународни споразуми о социјалном осигурању које примењујемо предвиђају која су давања могућа када корисник пензије живи у другој држави. У случају да лице које користи најнижи износ пензије мења место пребивалишта, односно пресели се из Србије у иностранство, у обавези је да о томе обавести Фонд у циљу даље исплате у иностранству, а и ради провере да ли се и даље може вршити исплата најнижег износа. У противном, може доћи до разних преплата за корисника које мора да враћа.

Трајна промена пребивалишта, односно пресељење у неку од бивших држава СФРЈ, повлачи обуставу најнижег износа пензије. Дакле, ако се корисник из Србије пресели на територију БиХ, њему се од дана промене пребивалишта обуставља исплата најнижег износа пензије.

Важно је знати да се као чињеница на основу које се цени могућност исплате најнижег износа узима пребивалиште, а не то да ли се исплата врши у Србији или у другој држави.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Потврда о неисплаћеним пензијама по смрти корисника

В. Лаковић, Горњи Милановац: Отац ми је преминуо, покренуо сам поступак наслеђивања, а јавни бележник који спроводи оставински поступак тражи да доставим потврду од Фонда ПИО о износу неисплаћених пензија. Кома да се обратим да бих добио потврду и са којом документацијом?

Одговор: Потврда о износу доспелих а неисплаћених пензија до датума смрти корисника се може добити подношењем захтева на шалтеру или препорученом поштом на адресу оне филијале РФ ПИО која је врши-

ла исплату пензије покојном кориснику пензије, уз копију извода из матичне књиге умрлих и личне карте на увид особе која тражи потврду. Потврда се шаље на кућну адресу, препорученом поштом.

Снижење старосне границе у случају бенефицираног радног стажа

А. Б., Прањани. Пошто сам возач аутобуса, имам бенефицирани радни стаж где се на сваких годину дана додаје још три месеца стажа. Пошто се ближи одлазак у пензију, молим да ми кажете како се рачуна снижење старосне границе у случају постојања бенефицираног радног стажа?

Одговор: Снижавање старосне границе значи да ће се осигуранику, приликом утврђивања права на старосну пензију, снизити законом предвиђен услов у погледу потребних година живота у односу на општу старосну границу за стицање права на старосну пензију.

Осигуранику који је на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем навршио најмање 2/3 од укупно навршеног стажа осигурања, старосна граница за стицање права на старосну пензију снижава се зависно од степена увећања стажа за по једну годину и то: за сваких 5 година проведених на радном месту на којем је степен увећања 12/14; за сваке 4 године

проведене на радном месту на којем је степен увећања 12/15; за сваке 3 године проведене на радном месту на којем је степен увећања 12/16; за сваку 1 годину и 6 месеци проведених на радном месту на којем је степен увећања 12/18.

Старосна граница може се снижавати највише до 55 година живота. Изузетно, за осигуранике који раде на радним местима где је степен увећања 12/18, снижавање старосне границе се може вршити највише до 50 година живота, ако је на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем навршио најмање 2/3 од укупно навршеног стажа осигурања и ако је 2/3 ефективно провео на том радном месту.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ОСОБИТО, ПОСЕБНО ДОБРО	РЕКА У СЛОВЕНИИ	РАСТ, УЗРАСТ	СЛОЈ КОРЕ ПЛУЋАКА	СРЕДЊО- ВЕКОВНИ ВИТЕЗОВИ	ЕНИГМАТСКЕ НОВИНЕ (СКР.)	ВЕШТИНА ПРАВЉЕЊА САПУНА
ХИТНО, БРЗО							
УВАЛА ИЗМЕЂУ ДВА БРДА							
ИЗВИЂАЧ, ИЗВИДНИК						СИМБОЛ ФОСФОРА ПИЋЕ	
ЛЕТОВА- ЛИШТЕ КОД ДУБРОВНИКА							
СИМБОЛ РАДИЈУМА			ГРАД У АЛЖИРУ КИРИЈА ЗА СТАН				
ОЗНАКА ЗА АЛТ		ОЗНАКА ЗА СЕВЕР КОПНО УЗ ВОДУ		ИНСТИТУТ ПЕДАГОШ. ИСТРАЖИВ. ЗЛАТО (ФР.)			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ИМЕ ВАЈАРА ЛОГА СТАНОВНИК ОПАТИЈЕ				ИНВЕСТ. ФОНД (СКР.) ДЕО ХЕКТАРА		
РЕДОМ РУШИТИ, СВАЉИВАТИ							
ПОЉСКА АКАДЕМИЈА НАУКА (СКР.)				ВОДЕНИ ЉУСКАР ОБНОВИТИ, ОЗДРАВИТИ			
РЕЧНИ РИБАР					ПРЕДЛОГ: ПРЕМА СЕЋИ У КОРЕНУ		
ИМЕ КОЗАКА БУЉБЕ						ОЗНАКА ЗА ЦЕНТ РЕЛИГИЈА (СКР.)	
ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		ЈЕЗЕРО У ФИНСКОЈ ИЗАСЛАНИЦИ					
РЕКА У СИБИРУ							
ВРСТА ВИШЊЕ							
ОЗНАКА ЈЕДИНИЦЕ ЗА РАДИО- АКТИВНОСТ			СИМБОЛ ЗА АКТИНИЈУМ МЕРА ЗА ПАПИР			КОНДЕЗОВАНА ВОДЕНА ПАРА	СТАРИ СЛОВЕНИ
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	МЕСАРСКА СЕКИРА ОДБРАМБ. ИГРАЧ						
БОЈА ПЕВАЧКОГ ГЛАСА							
УЖИЧАНИН				ОСТРВО НА ЈАДРАНУ ПРВО СЛОВО			
ПЛЕТЕНИЦА					ИНИЦИЈАЛИ ПИСЦА ИСАКОВИЋА		

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							

У овој укрштеници сами уписујете црна поља.

ВОДОРАВНО: 1. Врста кратке пушке, 2. Упозорење, 3. Борац са биковима, 4. Вештачка вилица, 5. Морски гробен – Електрометална индустрија (скр.), 6. Ранији италијански режисер, Лучано – Лична заменица, 7. Састанак на високом нивоу – Ознака за волт, 8. Други, остали – Слово грчке азбуке, 9. Ознака за југ – Хемијски елемент, 10. Старогрчки херој, 11. Црвенило коже, 12. Првак, шам-пион – Цртице у писању, 13. Врста грађевинског материјала, 14. Ознака за метар – Место у Србији, код Бојника, 15. Француски вајар, Жан – Хемијски симбол за кобалт, 16. Мушко име, 17. Медитеранска биљка, красуљак – Ознака за Италију.

УСПРАВНО: 1. Сабијање ваздуха – Град у Етиопији, 2. Луксузни стан – Папирна врећа – Водени љускар, 3. Врста штампарског папира – Изасланик – Фудбалски реквизит, 4. Непрофесионалци – Издавачи књига (лат.) – Лична заменица, 5. Насип око тврђаве – Телефе месо – Метар-тона (скр.), 6. Шећер у мишићима – Становници града у Бачкој, 7. Прва престоница Јапана – Име глумца Бекјарева – Звезде падалице.

РЕШЕЊА - СКАНДИНАВКА: експрес, котлина, скаут, прстено, Оран, а, с или Ото, инф. објавити, пан рак, алас, ка, тара, ц и, Нери, јединице, амарепа, ци, ац, сарапа, баптисто, па, ист, кика, на, ЕМИ, Емер, ти, самит, в, ини, ета, ј, сенс, акдеи, еритем, ас, типе, салони, м, Оране, Арп, цо, Ратмири, акант, и.

Да ли сте знали ...

– да је сладолед један од најстаријих слаткиша на свету? Према неким теоријама, води порекло још од Персијског царства, стотинама година пре нове ере. Тада су се различити укуси комбиновали са ледом, како би људи више уживали у летњим месецима. И у древној Кини се на краљевским дворовима правила мешавина леда и млека, тако да се добије ледена посланица, слична данашњем сладоледу.

– да су у Европу први донели сладолед Арапи, па су учили Италијане вештини како да замрзну крем? Због тога се Италијани данас сматрају за најбоље мајсторе сладоледа, па чак имају и универзитет на којем се учи вештина његовог справљања, Ђелато универзитет поред Болоње.

– да су за комерцијалну употребу сладоледа значајне две године: 1851. година, када је отворена прва фабрика за производњу сладоледа, и 1926. година, када је осмишљен први расхладни уређај? Од тада више нису постојале препреке за транспорт и одржавање овог смрзнутог слаткиша.

– да је корнет, који је постао синоним за сладолед, изумео Итало Марћони, послатичар са Вол Стрита, и то 1924. године? Нови „изум“ представљен је на Међународном сајму у Сент Луису. Десет година касније, 1934, Крис Нелсон је у Ајови први прелио сладолед чоколадом и успешно „ставио“ ледену посланицу на штапић.

– да је амерички председник Роналд Реган 1984. године први увео Дан сладоледа, који се обележава у недељу у трећој седмици јула? Од тада је у многим деловима света читава трећа недеља јула посвећена сладоледу. Реган је овим чином желео да подржи ову велику индустрију, која је посебно значајна за САД, пошто се у тој земљи поједе највише сладоледа на свету годишње, а сматра се да чак 98 одсто домаћинства САД редовно купује сладолед.

– да најскупљи сладолед на свету кошта хиљаду долара? Направљен је од листића 23-каратног злата, кавијара и других скуповених састојака. Та рецептура се строго чува, чак је и славна Џеки Оназис, кажу, била одбијена када је затражила рецепт најскупљег сладоледа на свету.

– да је највећи сладолед на свету спремљен 1988. године у Канади и тежио је 24 тоне? Највећа порција сладоледа је направљена 1985. године, била је висока четири метра и преливена са 145 литара прелива.

Лековите мисли

Не седи скрштених руку. Мало је и прилегао.

Више се њих надовезује на реч него на посао.

Има везе, али на рукама.

Сви се добро разумемо, али се не зна ко је у праву.

Будућност нам је у властитим рукама али морају да се – засучу рукави.

Душан Старчевић

Смех је лек

Јесте смех најбољи лек, али је проблем кад га нема ни за лек.

Питају га зашто пише кратку форму, а он им одговара да за дужу није у форми.

Ко је укаљао образ, мора бити сумњиво лице.

Захвалност је дар од бога, а незахвалност казна од ђавола.

Није све у новцу. Све је у знању које доноси новац!

Невен Шијаков

Иван Лазаревић

Антологија

Жури ми се, зато идем полако, а сигурно.

Човек који мисли да нема мана у великој је невољи.

Седа коса је антологија мудрости.

Старост рачуна на вас, рачунајте и ви на њу.

Опростите само ако имате коме.

Бранка Лазић

Експерт

На празну главу шешир не иде.

Не питајте ме ни за шта иако сам за то експерт.

Ко чврсто верује у себе, прави је верник.

Нису ме престигли они који су ме прешли.

Смисао живота је остварити себе. Све друго нема смисла.

Пеко Лаличић

Веслање

Ја сам себи опростио и ваше грешке.

Путујте, али никад не одлазите из себе.

Одазивајте се. Можда је доброта на вези.

На свом путу не будите себи препрека.

Живот вам је дао новац, али весла доброте морате сами направити.

Лаж је пасје нарави; умиљава се пре него што почне да уједа.

Милијан Деспотовић